

RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA I PÓŁROCZE ROKU 2018

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Przychody z tytułu odsetek	1 234 043	1 169 772	291 082	275 409
Przychody z tytułu opłat i prowizji	414 561	392 262	97 785	92 353
Przychody operacyjne	1 317 104	1 257 779	310 674	296 129
Wynik działalności operacyjnej	579 708	527 410	136 740	124 172
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	479 052	433 730	112 997	102 117
Wynik finansowy po opodatkowaniu	347 945	314 096	82 072	73 950
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	377 780	398 563	89 110	93 837
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 291 796)	942 021	(304 705)	221 788
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 873 230)	(1 504 294)	(677 729)	(354 168)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(687 140)	(287 217)	(162 080)	(67 622)
Przepływy pieniężne netto, razem	(4 852 166)	(849 490)	(1 144 514)	(200 002)
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,29	0,26	0,07	0,06
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,29	0,26	0,07	0,06
	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2018	31.12.2017
Aktywa razem	72 665 838	71 141 415	16 660 363	17 056 610
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 165 688	2 353 131	267 262	564 178
Zobowiązania wobec klientów	59 831 479	57 273 255	13 717 782	13 731 630
Kapitał własny	7 907 700	7 772 599	1 813 027	1 863 530
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	278 136	290 853
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	6,52	6,41	1,49	1,54
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł / EUR)	6,52	6,41	1,49	1,54
Współczynnik wypłacalności	23,37%	21,99%	23,37%	21,99%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-
Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR				
dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,3616	4,1709
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,2395	4,2474

SPIS TREŚCI

- I. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 r.....3
- II. Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 r..... 62

I. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 R.

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne o Emitencie	4
2.	Wstęp i Zasady rachunkowości	6
2.1.	MSSF 9 „Instrumenty finansowe”	6
2.2.	MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”	15
3.	Skonsolidowane dane finansowe (Grupa)	16
4.	Noty do skonsolidowanych danych finansowych	23
5.	Zmiany w procesie zarządzania ryzykiem	39
6.	Segmenty operacyjne	45
7.	Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi	48
7.1.	Transakcje z grupą podmiotu dominującego	48
7.2.	Transakcje z osobami zarządzającymi i nadzorującymi Bank	49
7.3.	Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem	50
7.4.	Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank	50
8.	Wartość godziwa	51
8.1.	Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	51
8.2.	Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	53
9.	Zobowiązania i aktywa warunkowe	55
10.	Informacje dodatkowe	58
10.1.	Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	58
10.2.	Dywidenda za rok 2017	59
10.3.	Zysk na akcję	59
10.4.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.	59
10.5.	Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji	60
10.6.	Sezonowość i cykliczność działań	60
10.7.	Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu	60

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 5800 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej według stanu na 30 czerwca 2018 r. był następujący:

- Bogusław Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorch da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku według stanu na 30 czerwca 2018 r. był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu.

Pani Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos w dniu 20 kwietnia 2018 roku złożyła z tym dniem rezygnację z funkcji Członka Zarządu Banku. Pani Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos uzasadniła swoją rezygnację nowymi planami zawodowymi w Grupie BCP.

Obradująca w dniu 20 kwietnia Rada Nadzorcza Banku, powołała na Członków Zarządu Banku z dniem 20 kwietnia 2018 roku Pana António Ferreira Pinto Júnior oraz z dniem 1 sierpnia 2018 roku Pana Jarostawa Hermanna.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.06.2018 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

2. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2017 r.

Zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania są zgodne z wymogami MSR34 oraz zasadami stosowanymi przy opracowaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 MSSF9 oraz MSSF15, których opis został przedstawiony poniżej. Na mocy zapisów MSSF9 Bank podjął decyzję o nie przekształcaniu danych porównawczych za okresy sprawozdawcze zakończone przed 1 stycznia 2018.

Dodatkowo, począwszy od roku 2018 Grupa zmieniła sposób w jaki prezentowana jest w Rachunku zysków i strat opłata na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków pobierana przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny co zostało opisane pod Notą (8) Koszty administracyjne.

Zasady rachunkowości mające zastosowanie dla danych porównawczych zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2017 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2018 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2018 roku do 30 czerwca 2018 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 25 lipca 2018 r.

2.1. MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej - MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpił istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Grupa w marcu 2016 r. uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9, angażujący aktywnie różne jednostki organizacyjne odpowiedzialne za obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz zarządzanie ryzykiem, jak również departamenty biznesowe i informatyczne i konsultantów zewnętrznych.

MSSF 9 wprowadził:

- zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych),
- nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń oraz
- nowe standardy w procesie szacowania utraty wartości aktywów finansowych.

Poniżej przedstawiono opis modeli biznesowych oraz standardów rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych i rachunkowości zabezpieczeń obowiązujących w Grupie według MSSF9.

2.1.1. Klasyfikacja aktywów finansowych

Zgodnie z wymogami MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikowane są w momencie ich początkowego ujęcia (i w dniu wdrożenia MSSF9) do jednej z trzech kategorii:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (dalej „AC” - ang. Amortised Cost),
- 2) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVTPL” - ang. Fair Value Through Profit & Loss),
- 3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (dalej „FVTOCI” - ang. Fair Value Through Other Comprehensive Income).

Klasyfikacja instrumentów finansowych do jednej z powyższych kategorii przeprowadzana jest na podstawie:

- 1) Modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi
Ocena modelu biznesowego polega na ustaleniu, czy składnik aktywów finansowych jest utrzymywany:
 - dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu,
 - zarówno w celu otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu jak i sprzedaży składnika aktywów finansowych lub
 - w innych celach biznesowych.
- 2) Testu charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi (Test SPPI - ang. *Solely Payment of Principal and Interest*)
Test SPPI ma na celu ocenę charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych i w konsekwencji weryfikację, czy:
 - warunki umowne powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią tylko i wyłącznie spłatę kapitału i odsetek od tego kapitału,
 - kapitał stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania,
 - odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Grupy i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kapitału pozostającego do spłaty w danym momencie.

2.1.2. Modele Biznesowe Grupy

Zgodnie z MSSF 9 sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

- 1) Held To Collect (dalej „HTC”),
- 2) Both Held to Collect and for Sale (dalej „HTC&FS”),
- 3) Inne, np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyka modelu:

- 1) Celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- 2) Sprzedaż ma charakter sporadyczny,
- 3) Co do zasady, najniższe poziomy sprzedaży w porównaniu z pozostałymi modelami (pod względem częstotliwości oraz wolumenu).

Warunki dopuszczające sprzedaż w modelu HTC:

- 1) Niska częstotliwość,
- 2) Niski wolumen,
- 3) Sprzedaż związana z ryzykiem kredytowym (sprzedaż spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej danego aktywa finansowego do poziomu, w którym nie spełnia wymagań polityki inwestycyjnej).

Sprzedaż posiadająca przynajmniej jedną z powyższych cech nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu grupy aktywów do modelu HTC

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Instrumenty przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełnione są kryteria Testu SPPI. W następstwie powyższego objęty wyceną według zamortyzowanego kosztu jest portfel kredytowy Grupy (za wyjątkiem kredytów nie spełniających Testu SPPI) oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (portfel obligacji komunalnych), klasyfikowanych uprzednio (według MSR39) jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS), ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Grupę do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie.

W wyniku implementacji nowych zasad w obszarze klasyfikacji instrumentów finansowych w aktywach Grupy wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa) i zakwalifikowano w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. Należy zaznaczyć, iż w sektorze bankowym nadal toczy się dyskusja odnośnie sposobu prezentacji takich kredytów; czy właściwy jest model wyceny według wartości godziwej czy według zamortyzowanego kosztu. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny transakcji czyli zarządzanie portfelem nie oparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Z drugiej strony, z uwagi na bieżącą specyfikę tego portfela kredytów, różnica pomiędzy jego wartością godziwą a wartością bilansową wyznaczoną metodą zamortyzowanego kosztu jest zaniedbywalna, w związku z tym kwestia ta ma nieistotny wpływ na wynik finansowy i kapitały Grupy, skutkuje jedynie zmianą sposobu prezentacji tych ekspozycji w bilansie.

Model Both Held to Collect and for Sale (HTC&FS)

Charakterystyka modelu:

- 1) Integralnymi celami modelu biznesowego są zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi bieżącego zapotrzebowania płynnościowego, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych),
- 2) Poziomy sprzedaży są zazwyczaj wyższe niż w modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&FS są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI).

Model HTC&FS ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny) oraz innych papierów dłużnych klasyfikowanych jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS) według MSR39 (za wyjątkiem obligacji komunalnych przeklasyfikowanych do portfela HTC). Oznacza to, iż klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSSF 9.

Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych nie objętych zapisami MSSF9) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych. Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Grupę w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat). Na moment wdrożenia MSSF9 Grupa desygnowała część inwestycji kapitałowych z portfela inwestycji strategicznych co do których nie jest planowana realizacja zysków ze sprzedaży w średnim horyzoncie czasowym do kategorii wyceny według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do pozostałych całkowitych dochodów.

Inne modele

Do tej kategorii modeli zalicza się np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Charakterystyka:

- 1) Model biznesowy nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS.
- 2) Uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału nie jest głównym celem modelu biznesowego (nie spełniony Test SPPI).

Do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:

- 1) Portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów, w szczególności „przeznaczone do obrotu”
- 2) Portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej.

Aktywo finansowe należy uznać za przeznaczone do obrotu, jeśli:

- 1) Zostało nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- 2) W momencie początkowego ujęcia, jest częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
- 3) Jest instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Termin „obrot” oznacza przy tym aktywne i częste zakupy i sprzedaże instrumentów. Cechy te nie stanowią jednak warunku koniecznego, aby zaklasyfikować instrument finansowy jako przeznaczone do obrotu.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modeli innych niż HTC lub HTC&FS są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL).

Model biznesowy inny niż HTC bądź HTC&FS będzie miał zastosowanie do portfeli następujących aktywów finansowych:

- 1) Instrumenty pochodne,
- 2) Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.

Klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSSF 9 (wycena do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

2.1.3. Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Ocena spełnienia kryterium Testu SPPI jest przeprowadzana w następujących przypadkach:

- udzielenie kredytu;
- zakup kredytu;
- renegotjacja warunków umownych.

Przedmiotem Testu SPPI są warunki umowne kredytów ujętych w bilansie, analizie nie podlegają produkty pozabilansowe.

Test SPPI przeprowadzany jest na etapie projektowania produktu/umowy kredytowej co umożliwia podjęcie decyzji zatwierdzających z uwzględnieniem przyszłego sposobu wyceny ekspozycji.

W ramach Testu SPPI oceniany jest wpływ zmodyfikowanego elementu na przepływy pieniężne wynikające z zawartego kontraktu. Cechy kontraktowe wprowadzające zmienność lub ryzyko przepływów pieniężnych niezwiązane bezpośrednio z przepływami z tytułu spłat odsetek i kapitału mogą zostać ocenione jako niemające wpływu na klasyfikację (spełnienie kryteriów Testu SPPI), jeżeli zostaną określone jako posiadające zaniedbywalny wpływ na klasyfikację (istnienie cechy „de minimis”) lub taki wpływ nie jest zaniedbywalny (brak charakteru „de minimis”) lecz może wystąpić jedynie w wyjątkowo rzadkich przypadkach (istnienie cechy „not genuine”).

W przypadkach, gdy ma miejsce modyfikacja wartości pieniądza w czasie, np. w razie niedopasowania okresu przeszacowania stopy procentowej z tenorem stawki bazowej, w celu weryfikacji spełnienia Testu SPPI Grupa przeprowadza ocenę na podstawie Benchmark Testu, czyli porównania instrumentu wynikającego z kontraktu z instrumentem bazowym.

Zawarte w umowie kredytowej klauzule uzależniające wysokość marży odsetkowej od spełnienia określonych kowenantów (np. utrzymywania danego wskaźnika na określonym poziomie) stanowią element modyfikujący wartość kontraktowych przepływów pieniężnych i są przedmiotem analizy pod kątem wpływu na spełnienie kryteriów Testu SPPI.

Aktywa typu non-recourse (produkty, dla których roszczenie Grupy jest ograniczone do określonych aktywów dłużnika lub przepływów pieniężnych z określonych aktywów), w szczególności produkty typu „project finance” oraz „object finance” (produkty w których kredytobiorca, najczęściej spółka specjalnego przeznaczenia charakteryzuje się minimalnym poziomem kapitałów własnych, a jedynym składnikiem jego majątku jest kredytowane aktywo), oceniane są przez porównanie wartości zabezpieczenia w stosunku do kwoty kapitału udzielonego kredytu. Identyfikacja odpowiedniego bufora na pokrycie ryzyka zmian wartości zabezpieczenia, powoduje spełnienie warunków Testu.

Negatywny wynik Testu SPPI, implikuje wycenę kredytu do wartości godziwej, powodując odejście od standardowej metody wyceny kredytów wg zamortyzowanego kosztu.

2.1.4. Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Modyfikacje warunków umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania, to m.in.:

- zmiany terminów spłaty całości lub części należności,
- zmiany wysokości rat spłaty należności,
- zmiany oprocentowania lub zaprzestania naliczania odsetek,
- kapitalizacja zaległych lub bieżących odsetek,
- przewalutowanie zadłużenia (o ile możliwość taka nie wynika z pierwotnej umowy),
- ustanowienie, zmiana bądź zniesienie istniejącego zabezpieczenia należności.

Każda tego typu modyfikacja skutkować może koniecznością wyłączenia z bilansu i ponownej klasyfikacji aktywa finansowego uwzględniającej przeprowadzenie Testu SPPI.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji warunków kontraktowych kredytu, Grupa przeprowadza ocenę jakościową i ilościową w celu określenia czy daną modyfikację należy uznać za znaczącą i w konsekwencji, wyłączyć oryginalne aktywo finansowe wyłączyć z bilansu i rozpoznać je jako nowe (zmodyfikowane) aktywo według wartości godziwej. Znacząca modyfikacja ma miejsce jeżeli spełnione są następujące warunki:

- co najmniej dwukrotne wydłużenie rezydualnego terminu zapadalności (analizowane na bazie rezydualnego terminu zapadalności w momencie wydłużenia), nie krótsze niż 3 lata i jednocześnie zwiększenie kwoty finansowania,
- konwersja ekspozycji na inną walutę (o ile możliwość konwersji nie była uwzględniana w pierwotnej umowie),
- zmiana wyniku Testu SPPI.

Dodatkowo Grupa w ramach backtestingu dokonuje okresowej weryfikacji przyjętych kryteriów znaczącej modyfikacji przyjmując kryterium testu 10% (badając wielkość odchylenia przepływów pieniężnych przed i po modyfikacji kontraktu).

Wynik na znaczącej modyfikacji prezentowany jest w wyniku z tytułu odpisów z tytułu utraty wartości.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają modyfikacji, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów (tzw. nieistotna modyfikacja), Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu nieistotnej modyfikacji w wyniku finansowym (w odrębnej pozycji Rachunku zysków strat - „wynik z tytułu modyfikacji”). Korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych stanowi różnica dyskontowanych przepływów pieniężnych przed i po umowie. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

2.1.5. Utrata wartości

Ogólne założenia modelu

Od 1 stycznia 2018 roku model szacowania utraty wartości oparty został o koncepcję „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. *Expected Credit Loss*, dalej: ECL). Bezpośrednią konsekwencją tej zmiany, jest konieczność liczenia odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględniania prognoz i spodziewanych przyszłych warunków ekonomicznych w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji.

Implementowany model utraty wartości ma zastosowanie do składników aktywów finansowych, zakwalifikowanych zgodnie z postanowieniami MSSF 9, jako aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu lub wg wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zgodnie z MSSF 9, ekspozycje kredytowe klasyfikowane są wg następujących kategorii:

- Koszyk 1 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których szacowana jest 12-miesięczna oczekiwana strata kredytowa,
- Koszyk 2 - ekspozycje bez utraty wartości, w przypadku których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka, dla których szacowana jest oczekiwana strata kredytowa w pozostałym okresie życia aktywa finansowego,
- Koszyk 3 - ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości, dla których szacowana jest oczekiwana strata kredytowa w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI (ang. *purchased or originated credit impaired*) które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty są szacowane w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

Aktywa w przypadku których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu początkowego ujęcia w bilansie, klasyfikowane są do Koszyka 2. Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dokonywana jest w oparciu o kryteria jakościowe i ilościowe. Do kryteriów jakościowych zalicza się:

- opóźnienia w spłacie powyżej 30 dni,
- udzielenie udogodnienia klientowi w trudnej sytuacji finansowej,
- nadanie ratingu proceduralnego,
- podjęcie decyzji związanej z redukcją ryzyka, w przypadku klientów korporacyjnych objętych systemem wczesnego ostrzegania,
- zdarzenia wiążące się ze wzrostem ryzyka tzw. „miękkie przestanki” utraty wartości, zidentyfikowane w ramach analizy indywidualnej, obejmującej klientów indywidualnie istotnych.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości dożywotniego PD, wyznaczonej na moment początkowego ujęcia danej ekspozycji w bilansie, do wartości dożywotniego PD wyznaczonej na bieżącą datę raportową. Przekroczenie empirycznie wyznaczonego progu względnej zmiany wartości dożywotniego PD, skutkuje automatycznym przeniesieniem ekspozycji do Koszyka 2. Z kryterium ilościowego wyłączeni są klienci z łącznym zaangażowaniem na poziomie Grupy >10 mln PLN, jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty zależne od Banku.

Uwzględnienie prognoz dotyczących przyszłych warunków ekonomicznych (ang. Forward Looking Information - FLI)

W procesie kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, Grupa wykorzystuje informacje, dotyczące przyszłych zdarzeń makroekonomicznych. Biuro Analiz Makroekonomicznych sporządza trzy scenariusze makroekonomiczne (bazowy, optymistyczny i pesymistyczny) oraz ustala prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się bezpośrednio, bądź pośrednio na szacowane wielkości parametrów, ekspozycji oraz względne zmiany dożywotnich wartości PD.

Ujednolicenie definicji default w Grupie

W oparciu o zapisy MSSF 9.5.5.37, z dniem zastosowania nowego Standardu, definicja utraty wartości (impaired) została dostosowana do bardziej konserwatywnej definicji default, wykorzystywanej w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego (w tym metodami IRB). Podstawowa różnica w zapisach obu definicji przed wprowadzeniem zmian związana była z podejściem do kwarantanny dla ekspozycji zrestrukturyzowanych. Podejście stosowane w przypadku definicji default jest bardziej restrykcyjne. Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa stosuje więc jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w obszarze kalkulacji kapitału jak i wyznaczania utraty wartości.

Model PD

Model PD, utworzony na potrzeby kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych bazuje na danych empirycznych, dotyczących kształtowania się 12-sto miesięcznych stóp default, które następnie przy pomocy odpowiednich metod statystyczno-ekonometrycznych, wykorzystywane są do szacowania dożywotnich wartości PD (z uwzględnieniem FLI). Przyjęta w tym celu segmentacja na poziomie klienta, jest spójna z segmentacją stosowaną na potrzeby kalkulacji wymogu kapitałowego. Ponadto do kalkulacji PD, Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych. Wartość parametru PD dla szacowania ECL w horyzoncie 12 miesięcy, odpowiada wartości z modeli IRB (po wyłączeniu narzutów konserwatywności).

Modele LGD

Używane przez Bank w procesie kalkulacji kapitału, modele LGD dla portfela detalicznego, zostały dostosowane do wymagań MSSF 9 w obszarze szacowania utraty wartości. Główne komponenty tych modeli to prawdopodobieństwo uzdrowienia oraz stopa odzysku, szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy pieniężne. Niezbędne dostosowania do standardu MSSF 9 polegają m.in. na wyłączeniu narzutów konserwatywności, kosztów pośrednich, korekty z tytułu spowolnienia gospodarczego. Ponadto zostały zaimplementowane korekty, pozwalające odzwierciedlić bieżącą sytuację gospodarczą oraz wykorzystujące informacje dotyczące przyszłych zdarzeń makroekonomicznych.

W przypadku portfela korporacyjnego opracowany został zupełnie nowy model LGD w pełni spełniający wymagania nowego standardu. Model opiera się na komponencie określającym odzysk sparametryzowany dla głównych typów zabezpieczeń oraz na komponencie określającym stopę odzysku dla części niezabezpieczonej. Wszystkie parametry zostały wyliczone w oparciu o dane historyczne obejmujące zdyskontowane przepływy realizowane przez jednostkę dochodzenia należności gospodarczych.

Model EaD

Wykorzystywany w Grupie model EaD obejmuje kalkulację takich parametrów jak: średnie wykorzystanie limitu (LU), współczynnik konwersji kredytowej (CCF), współczynnik przedpłat, behawioralny czas życia. Segmentacja bazuje na typie klienta (klient detaliczny, korporacyjny, leasingowy) i produktu (produkty z/bez harmonogramu). Jako korektę FLI wykorzystuje się prognozy dotyczące kształtowania się kursów walutowych.

Wpływ na wielkość odpisów

Zwiększenie kwoty odpisów w wyniku zastosowania MSSF 9 było konsekwencją wielu czynników. Do najważniejszych z nich należą:

- Identyfikacja ekspozycji ze znaczącym wzrostem ryzyka (koszyk 2) oraz związana z tym konieczność szacowania odpisów w horyzoncie dożywnym.
- Wydłużenie okresu identyfikacji straty (*ang. Loss Identification Period - LIP*) dla ekspozycji w koszyku 1, do 12 miesięcy. Dotychczas Grupa kalkulowała parametry PD w oparciu o wyznaczony empirycznie LIP, który dla wszystkich obserwowanych segmentów był krótszy niż 12 miesięcy.
- Ujednoczenie definicji niewykonania zobowiązania w Grupie.

2.1.6. Odpisanie

Grupa bezpośrednio obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie istnieją uzasadnione przesłanki na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. W efekcie odpisania, składnik aktywów finansowych przestaje w całości lub w części być ujmowany sprawozdaniu finansowym.

2.1.7. Aktywa POCI

Aktywa POCI („purchased or originated credit-impaired”) to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są przez Grupę traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach do momentu zaprzestania ich ujmowania w bilansie i zaliczane do koszyka 3, niezależnie od przyszłych zmian szacunków dotyczących generowanych przez nie przepływów pieniężnych (ewentualnego uzdrowienia aktywa).

Aktywa POCI mogą powstać na 3 różne sposoby, tj.:

- 1) poprzez nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku kupna portfela „złych kredytów”)
- 2) poprzez zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej z nadzieją na jej poprawę w przyszłości)
- 3) poprzez istotną modyfikację kontraktu zaliczanego do koszyka 3 kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, a następnie do ponownego ujęcia w bilansie już jako kontraktu spełniającego definicję POCI.

2.1.8. Zobowiązania finansowe

MSSF 9 nie wprowadził istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, w stosunku do MSR 39 - zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

- 1) zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- 2) pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w AC).

Ponadto zgodnie z MSSF 9 zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

2.1.9. Rachunkowość zabezpieczeń

W oparciu o zapisy MSSF 9 7.2.21 Grupa podjęła decyzję stanowiącą element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9. Decyzja ta będzie miała zastosowanie do wszystkich relacji zabezpieczających, dla których Grupa stosuje i będzie stosowała rachunkowość zabezpieczeń w przyszłości.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie miało wpływu na sytuację finansową Grupy.

2.1.10. Wpływ wdrożenia MSSF 9 na sytuację finansową Grupy

Na mocy zapisów MSSF9 Grupa podjęła decyzję o nie przekształcaniu danych porównywalnych na skutek wdrożenia zmian z obszaru klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. W efekcie różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikające z wdrożenia MSSF9 zostały ujęte jako korekta kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2018.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na sytuację finansową Grupy.

AKTYWA

w tysiącach zł	MSR 39 31.12.2017	Kor. 1	Kor. 2	Kor. 3	Kor. 4	Kor. 5	MSSF 9 01.01.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 080 151	0	0	0	0	0	2 080 151
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	531 125	0	0	0	0	0	531 125
Instrumenty pochodne	192 664	0	0	0	0	0	192 664
Instrumenty kapitałowe	102	0	0	0	0	0	102
Instrumenty dłużne	338 359	0	0	0	0	0	338 359
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	48 864	0	0	0	0	48 864
Instrumenty kapitałowe	0	48 864	0	0	0	(29 632)	19 232
Instrumenty dłużne	0	0	0	0	0	29 632	29 632
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19 066 946	(19 066 946)	0	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	50 091	(50 091)	0	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	19 016 855	(19 016 855)	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	18 970 106	0	24 904	0	0	18 995 010
Instrumenty kapitałowe	0	1 227	0	24 904			26 131
Instrumenty dłużne	0	18 968 879	0	0	0	0	18 968 879
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	47 411 078	0	(291 909)	0	0	0	47 119 169
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	1 099 841	0	1 099 841
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	47 411 078	0	(291 909)	0	(1 099 841)	0	46 019 328
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	254 205	47 976	0	0	0	0	302 181
Instrumenty dłużne	0	47 976	0	0	0	0	47 976
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	254 205	0	0	0	0	0	254 205
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	885 880	0	0	0	0	0	885 880
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	0	0	0	0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	185 880	0	0	0	0	0	185 880
Wartości niematerialne i prawne	79 756	0	0	0	0	0	79 756
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	288 178	0	52 887	(4 732)	0	0	336 333
Bieżące należności podatkowe	1 625	0	0	0	0	0	1 625
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	286 553	0	52 887	(4 732)	0	0	334 708
Pozostałe aktywa	338 659	0	0	0	0	0	338 659
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	19 557	0	0	0	0	0	19 557
Aktywa razem	71 141 415	0	(239 022)	20 172	0	0	70 922 565

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	MSR 39 31.12.2017	Kor. 1	Kor. 2	Kor. 3	Kor. 4	Kor. 5	MSSF 9 01.01.2018
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	190 111	0	0	0	0	0	190 111
Instrumenty pochodne	190 111	0	0	0	0	0	190 111
Pozycje krótkie	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	61 484 830	0	0	0	0	0	61 484 830
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	2 353 131	0	0	0	0	0	2 353 131
Zobowiązania wobec klientów	57 273 255	0	0	0	0	0	57 273 255
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	1 156 473	0	0	0	0	0	1 156 473
Zobowiązania podporządkowane	701 971	0	0	0	0	0	701 971
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	176 853	0	0	0	0	0	176 853
Rezerwy	67 752	0	23 829	0	0	0	91 581
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	46 032	0	0	0	0	0	46 032
Udzielone zobowiązania i gwarancje	21 720	0	23 829	0	0	0	45 549
Zobowiązania podatkowe	26 988	0	0	0	0	0	26 988
Bieżące zobowiązania podatkowe	26 988	0	0	0	0	0	26 988
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0
Inne zobowiązania	1 422 282	0	0	0	0	0	1 422 282
Zobowiązania razem	63 368 816	0	23 829	0	0	0	63 392 645
KAPITAŁ WŁASNY							
Kapitał zakładowy	1 213 117	0	0	0	0	0	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 502	0	0	0	0	0	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody	(34 795)	(5 500)	0	20 172	0	0	(20 123)
Zyski zatrzymane	5 446 775	5 500	(262 851)	0	0	0	5 189 424
Kapitał własny razem	7 772 599	0	(262 851)	20 172	0	0	7 529 920
Zobowiązania i kapitał własny razem	71 141 415	0	(239 022)	20 172	0	0	70 922 565

Kor. 1 - zmiana klasyfikacji aktywów finansowych,
 Kor. 2 - zmiana wartości stanu odpisów i korekt z tytułu ryzyka kredytowego,
 Kor. 3 - wycena akcji i udziałów mniejszościowych,
 Kor. 4 - zmiana klasyfikacji portfela mnożnikowego,
 Kor. 5 - reklasyfikacja VISA

Zarówno korekta 4 jak i korekta 5 ujęte zostały po raz pierwszy w niniejszym sprawozdaniu finansowym, w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych za rok 2017 i za I kwartał 2018 korekty te nie były nie były uwzględnione. O wprowadzeniu korekty 4 odnośnie sposobu prezentacji portfela mnożnikowego zdecydowała większość sektora bankowego, szerszy opis zagadnienia przedstawiono w punkcie 2.1.2 Modele Biznesowe Grupy/Model HTC. Korekta 5 została ujęta ponieważ zgodnie z MSR 32 inwestycja w VISA nie spełnia definicji instrumentu kapitałowego i należy prezentować to zaangażowanie jako instrument dłużny. Ze względu na brak spełnienia testu SPPI (ze względu na cechę rozliczenia poprzez przydzielenie akcji własnych) instrument ten został zaklasyfikowany jako FVTPL. Obydwie wspomniane korekty nie mają wpływu na wysokość kapitałów własnych, dotyczą jedynie sposobu prezentacji instrumentów finansowych w niniejszym sprawozdaniu.

2.1.11. Wpływ implementacji MSSF 9 na wielkość współczynników kapitałowych

Grupa oszacowała negatywny wpływ implementacji MSSF9 na współczynniki kapitałowe i oceniła je jako niematerialny.

Według stanu na 31/12/2017 r., pełne wdrożenie MSSF9 spowodowałoby spadek Wskaźnika TCR o 23 p.b. z 21,99% na 21,76%, a Wskaźnika Tier 1 o 28 p.b. z 20,03% na 19,75%. Stosując przepisy dotyczące okresów przejściowych, Wskaźnik TCR poprawiłby się o 8 p.b. do 22,07% a Wskaźnik Tier 1 o 4 p.b. do 20,07%.

Grupa podjęła decyzję o zastosowaniu przepisów dotyczących okresu przejściowego zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2395. Grupa poinformowała o tym fakcie odpowiednie Władze Nadzorcze.

2.2. MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. Grupa wdrożyła MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczą wszystkich umów skutkujących przychodami. Przychody ujmowane są w momencie transferu kontroli nad towarami lub usługami świadczonymi na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, ujmowane są oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej alokowane są do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem są aktywowane i rozliczane w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Główne rodzaje przychodów i kosztów Grupy, rozpoznawane zgodnie z MSSF 15 to:

- przychody ze sprzedaży majątku trwałego,
- opłaty początkowe,
- programy lojalnościowe,
- koszty podlegające kapitalizacji.

Ze względu na fakt, że znacząca większość przychodów spółek Grupy wynika z działalności regulowanej innymi MSSF (w tym rozpoznawanych w sprawozdaniu finansowym według metody efektywnej stopy procentowej), zastosowanie zmienionego standardu nie ma znaczącego wpływu na sytuację finansową i wyniki Grupy.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Wynik z tytułu odsetek		868 831	440 540	814 257	420 769
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	1	1 234 043	624 448	1 169 772	593 422
w tym Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej		1 178 165	595 956	1 165 275	591 002
Koszty z tytułu odsetek	2	(365 212)	(183 908)	(355 515)	(172 653)
Wynik z tytułu prowizji		336 587	164 083	328 635	162 518
Przychody z tytułu prowizji	3	414 561	205 359	392 262	196 164
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(77 974)	(41 276)	(63 627)	(33 646)
Przychody z tytułu dywidend		2 224	2 075	2 326	2 041
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	8 599	5 439	4 181	3 849
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	36 773	19 596	27 553	10 898
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	(828)	1 455	0	0
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		(9 958)	(4 529)	(8 589)	(4 517)
Wynik z pozycji wymiany		74 043	37 068	81 486	41 418
Pozostałe przychody operacyjne		24 891	11 158	36 438	10 980
Pozostałe koszty operacyjne		(24 058)	(13 072)	(28 508)	(13 042)
Przychody operacyjne		1 317 104	663 813	1 257 779	634 914
Koszty administracyjne	8	(605 603)	(288 781)	(580 809)	(279 478)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(97 789)	(50 138)	(122 280)	(62 779)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(26)	12	(421)	(191)
Wynik z tytułu modyfikacji		(7 363)	(3 064)	0	0
Amortyzacja		(26 615)	(13 206)	(26 859)	(13 740)
Koszty operacyjne		(737 396)	(355 177)	(730 369)	(356 188)
Wynik na działalności operacyjnej		579 708	308 636	527 410	278 726
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(100 656)	(48 478)	(93 680)	(46 450)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		479 052	260 158	433 730	232 276
Podatek dochodowy	10	(131 107)	(67 489)	(119 634)	(58 678)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		347 945	192 669	314 096	173 598
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		347 945	192 669	314 096	173 598
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,29	0,16	0,26	0,14

SPRAWOZDANIE ZE SKONSOLIDOWANYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Wynik finansowy po opodatkowaniu	347 945	192 669	314 096	173 598
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	36 905	(20 840)	104 280	27 950
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19 820	(26 573)	73 041	33 718
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	1 666	(198)
Rachunkowość zabezpieczeń	17 085	5 733	29 573	(5 570)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(72)	(32)	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(72)	(32)	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	36 833	(20 872)	104 280	27 950
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(7 012)	3 960	(19 813)	(5 310)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	14	6	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	29 835	(16 906)	84 467	22 640
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	377 780	175 763	398 563	196 238
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	377 780	175 763	398 563	196 238
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.06.2018	31.12.2017
Kasa, środki w Banku Centralnym		2 146 680	2 080 151
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11	1 410 008	531 125
Instrumenty pochodne		168 318	192 664
Instrumenty kapitałowe		123	102
Instrumenty dłużne		1 241 567	338 359
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		57 444	0
Instrumenty kapitałowe		20 439	0
Instrumenty dłużne		37 005	0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wg stanu na 31 grudnia 2017)	12	16 967 949	19 066 946
Instrumenty kapitałowe		26 209	50 091
Instrumenty dłużne		16 941 740	19 016 855
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13	50 255 867	47 411 078
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 153 901	0
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		49 101 966	47 411 078
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	676 243	254 205
Instrumenty dłużne		47 446	0
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		519 950	254 205
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		108 847	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	166 304	885 880
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsiębiorstwach i w jednostkach stowarzyszonych		0	0
Rzeczowe aktywa trwałe		189 674	185 880
Wartości niematerialne i prawne		74 788	79 756
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		329 041	288 178
Bieżące należności podatkowe		1 098	1 625
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	327 943	286 553
Pozostałe aktywa		368 507	338 659
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		23 333	19 557
Aktywa razem		72 665 838	71 141 415

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.06.2018	31.12.2017
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11	236 119	190 111
Instrumenty pochodne		129 801	190 111
Pozycje krótkie		106 318	0
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		62 502 145	61 484 830
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 165 688	2 353 131
Zobowiązania wobec klientów	19	59 831 479	57 273 255
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		94 285	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	20	708 893	1 156 473
Zobowiązania podporządkowane		701 800	701 971
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	506 560	176 853
Rezerwy	21	116 115	67 752
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe		59 426	46 032
Udzielone zobowiązania i gwarancje		56 689	21 720
Zobowiązania podatkowe		23 664	26 988
Bieżące zobowiązania podatkowe		23 664	26 988
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	0	0
Inne zobowiązania		1 373 535	1 422 282
Zobowiązania razem		64 758 138	63 368 816
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		9 712	(34 795)
Zyski zatrzymane		5 537 369	5 446 775
Kapitał własny razem		7 907 700	7 772 599
Zobowiązania i kapitał własny razem		72 665 838	71 141 415
Wartość księgową		7 907 700	7 772 599
Liczba akcji		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)		6,52	6,41

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

01.01.2018 - 30.06.2018 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na 31.12.2017	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(242 679)	0	0	14 672	(257 351)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 529 920	1 213 117	1 147 502	(20 123)	605 962	4 583 462
Całkowite dochody za I półrocze 2018 (netto)	377 780	0	0	29 835	347 945	0
wynik finansowy	347 945	0	0	0	347 945	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	16 054	0	0	16 054	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(58)	0	0	(58)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	13 839	0	0	13 839	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(695 290)	695 290
Kapitał własny na koniec okresu	7 907 700	1 213 117	1 147 502	9 712	258 617	5 278 752
01.01.2017 - 31.12.2017 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
Kapitał własny na początek okresu	6 941 205	1 213 117	1 147 502	(184 962)	851 770	3 913 778
Całkowite dochody za rok 2017 (netto)	831 394	0	0	150 167	681 227	0
wynik finansowy	681 227	0	0	0	681 227	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	90 754	0	0	90 754	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	4 241	0	0	4 241	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	56 844	0	0	56 844	0	0
zyski / straty aktuarialne	(1 672)	0	0	(1 672)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(669 684)	669 684
Kapitał własny na koniec okresu	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
01.01.2017 - 30.06.2017 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
Kapitał własny na początek okresu	6 941 205	1 213 117	1 147 502	(184 962)	851 770	3 913 778
Całkowite dochody za I półrocze 2017 (netto)	398 563	0	0	84 467	314 096	0
wynik finansowy	314 096	0	0	0	314 096	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	59 164	0	0	59 164	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 349	0	0	1 349	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	23 954	0	0	23 954	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(669 786)	669 786
Kapitał własny na koniec okresu	7 339 768	1 213 117	1 147 502	(100 495)	496 080	4 583 564

SKONSOLIDOWANE PRZEPIŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Zysk (strata) po opodatkowaniu	347 945	314 096
Korekty razem:	(1 639 741)	627 925
Amortyzacja	26 615	26 859
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	42 797	(73 521)
Przychody z tytułu dywidend	(2 224)	(2 326)
Rezerwy	24 534	(3 115)
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(12 608)	(13 223)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(182 543)	(388 847)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(244 079)	737 059
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(3 139 635)	(300 479)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	(108 847)	25 372
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	375 715	(685 944)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(886 905)	229 318
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2 558 224	1 112 349
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	94 285	0
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(118 200)	74 069
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	131 605	130 044
Podatek dochodowy zapłacony	(133 946)	(143 486)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(79 285)	(101 344)
Pozostałe pozycje	14 756	5 140
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 291 796)	942 021

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Zbycie/nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(21 934)	(22 230)
Zbycie/nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zbycie/nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(2 853 520)	(1 484 390)
Pozostałe wpływy/wydatki inwestycyjne	2 224	2 326
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 873 230)	(1 504 294)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Wpływy z działalności finansowej	85 434	299 600
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	85 434	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	299 600
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(772 574)	(586 817)
Splata kredytów długoterminowych	(423 518)	(48 036)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(329 380)	(529 081)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(19 676)	(9 700)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(687 140)	(287 217)

D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A+B+C)	(4 852 166)	(849 490)
- w tym z tytułu różnic kursowych	9 841	(6 771)
E. Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	8 408 252	5 381 982
F. Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego (D+E)	3 556 086	4 532 492

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

Nota (1) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze obejmujące:

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	306 265	149 995	317 253	158 177
Instrumenty dłużne	174 182	85 846	160 749	79 460
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	132 083	64 149	156 504	78 717
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	871 900	445 961	848 022	432 825
Środki w Banku Centralnym	5 207	2 618	13 307	6 815
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	862 807	441 297	830 122	423 463
Instrumenty dłużne	731	367	0	0
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	859	322	620	469
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	2 296	1 357	3 973	2 078
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	55 878	28 492	4 497	2 420
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	46 818	23 648	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	9 060	4 844	4 497	2 420
Razem:	1 234 043	624 448	1 169 772	593 422

Przychody odsetkowe za I półrocze roku 2018 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 24 064 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za I półrocze 2017 kwota tych odsetek wynosiła 27 623 tys. zł). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

Nota (2) Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty obejmujące:

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	(365 072)	(183 838)	(355 331)	(172 568)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(9 984)	(3 671)	(13 471)	(7 078)
Zobowiązania wobec klientów	(322 940)	(164 199)	(313 778)	(153 058)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(4 472)	(2 355)	(7 185)	(2 960)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(13 422)	(6 453)	(15 033)	(6 566)
Zobowiązania podporządkowane	(14 254)	(7 160)	(5 864)	(2 906)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	0	0	0
Inne	(140)	(70)	(184)	(85)
Razem:	(365 212)	(183 908)	(355 515)	(172 653)

Nota (3) Przychody z tytułu prowizji

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Prowizje za prowadzenie rachunków	41 404	20 857	39 372	19 690
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	36 912	18 318	29 241	15 290
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	81 591	40 044	74 936	36 221
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	7 165	3 355	6 539	2 899
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	83 895	43 509	78 659	40 616
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	53 956	23 978	48 903	24 168
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	36 762	19 126	45 776	22 214
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	9 671	4 787	10 892	5 044
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	47 617	23 604	43 907	22 877
Pozostałe prowizje	15 588	7 781	14 037	7 145
Razem:	414 561	205 359	392 262	196 164

Nota (4) Koszty z tytułu prowizji

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Prowizje za prowadzenie rachunków	(870)	(481)	(733)	(405)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(2 707)	(1 518)	(1 597)	(918)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(14 366)	(7 441)	(8 687)	(4 606)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(43 598)	(23 083)	(37 099)	(19 718)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(1 714)	(809)	(1 925)	(872)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(5 164)	(2 529)	(4 851)	(2 612)
Pozostałe prowizje	(9 555)	(5 415)	(8 735)	(4 515)
Razem:	(77 974)	(41 276)	(63 627)	(33 646)

Nota (5) Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Operacje instrumentami dłużnymi	8 599	5 439	4 185	3 854
Operacje instrumentami kapitałowymi i jednostkami uczestnictwa	0	0	(4)	(5)
Razem:	8 599	5 439	4 181	3 849

Nota (6) Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Operacje papierami wartościowymi	7 368	61	3 017	2 858
Operacje instrumentami pochodnymi	30 224	20 012	25 234	8 493
Koszty operacji finansowych	(819)	(477)	(698)	(453)
Razem:	36 773	19 596	27 553	10 898

Nota (7) Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(8 202)	(5 066)	0	0
Instrumenty kapitałowe	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	7 374	6 521	0	0
Razem:	(828)	1 455	0	0

Na potrzeby niniejszego sprawozdania finansowego Bank zaklasyfikował portfel kredytów z cechą mnożnika jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. W uprzednio publikowanym sprawozdaniu finansowym - za I kwartał 2018 r., taki podział nie został zastosowany, w efekcie Grupa dokonała retrospektywnej korekty danych, tak aby uwzględniły one dokonanie reklasyfikacji począwszy od początku roku finansowego. Przedmiotowa zmiana dotyczyła następujących pozycji Rachunku zysków i strat: „Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy” oraz „Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych”.

Nota (8) Koszty administracyjne

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Koszty pracownicze	(316 220)	(158 521)	(294 954)	(149 900)
Wynagrodzenia	(257 983)	(129 376)	(241 141)	(122 599)
Narzuty na wynagrodzenia	(46 150)	(22 779)	(42 434)	(21 091)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(12 087)	(6 366)	(11 379)	(6 210)
rezerwy na odprawy emerytalne	(1 813)	(921)	(1 410)	(930)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(36)	(49)	(16)	(10)
pozostałe	(10 238)	(5 395)	(9 953)	(5 270)
Pozostałe koszty administracyjne	(289 383)	(130 260)	(285 855)	(129 578)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(23 957)	(16 374)	(21 199)	(15 110)
Koszty informatyki i łączności	(43 563)	(22 862)	(38 215)	(19 243)
Koszty wynajmu	(73 516)	(37 141)	(78 723)	(37 763)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(13 267)	(6 677)	(12 738)	(6 525)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(9 491)	(4 839)	(8 545)	(4 185)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(13 451)	(8 810)	(12 797)	(7 658)
Podatki i opłaty różne	(11 015)	(5 923)	(8 427)	(4 329)
Koszty KIR	(2 674)	(1 380)	(2 335)	(1 180)
Koszty PFRON	(2 395)	(1 269)	(2 547)	(1 154)
Koszty BFG	(69 623)	(14 919)	(72 940)	(15 871)
Koszty Nadzoru Finansowego	(2 687)	(1 350)	(2 538)	(1 281)
Pozostałe	(23 744)	(8 716)	(24 851)	(15 279)
Razem:	(605 603)	(288 781)	(580 809)	(279 478)

Począwszy od 1 stycznia 2018 Grupa zmieniła sposób w jaki prezentowana jest w Rachunku zysków i strat opłata na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków pobierana przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Niniejsza składka uprzednio była prezentowana w Pozostałych kosztach operacyjnych, podczas gdy od 2018 roku opłata ta jest ujmowana jako składowa pozostałych Kosztów administracyjnych (łącznie z opłatami na fundusz gwarancyjny BFG). Dane porównawcze za I półrocze 2017 zostały skorygowane poprzez pomniejszenie wartości Pozostałych kosztów operacyjnych przy jednoczesnym zwiększeniu Kosztów administracyjnych o kwotę 46 440 tys. zł.

Nota (9) Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(87 640)	(42 097)	(124 812)	(63 291)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(407 336)	(95 522)	(357 522)	(145 944)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	317 827	52 703	232 145	82 381
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	1 775	628	565	272
Sprzedaż wierzytelności	94	94	0	0
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	725	743	662	632
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(18)	0	0	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	743	743	662	632
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(10 874)	(8 784)	1 870	(120)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(45 391)	(26 168)	(11 638)	(2 423)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	34 517	17 384	13 508	2 303
Razem:	(97 789)	(50 138)	(122 280)	(62 779)

Nota (10a) Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Bieżący podatek	(131 340)	(71 625)	(149 608)	(69 340)
Bieżący rok	(131 242)	(71 527)	(149 608)	(69 340)
Korekta lat ubiegłych	(98)	(98)	0	0
Podatek odroczony:	233	4 136	29 974	10 662
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	(191)	3 931	29 806	10 517
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	424	205	168	145
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat:	(131 107)	(67 489)	(119 634)	(58 678)

Nota (10b) Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Wynik finansowy brutto	479 052	260 158	433 730	232 276
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(91 020)	(49 430)	(82 409)	(44 133)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(39 989)	(17 961)	(37 225)	(14 545)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	363	355	352	368
Przychody z tytułu dywidend	338	338	329	352
Rozwiązanie pozostałych rezerw	25	17	23	16
Pozostałe	0	0	0	0
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(40 352)	(18 316)	(37 577)	(14 913)
Strata na zbyciu wierzytelności	(27)	(27)	0	0
Składka PFRON	(454)	(240)	(484)	(218)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(13 228)	(2 834)	(13 858)	(3 015)
Podatek bankowy	(19 125)	(9 211)	(17 799)	(8 825)
Koszty rezerw na należności faktoringowe	(45)	179	(2 659)	(1 493)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(445)	(688)	(874)	(173)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(4 862)	(4 279)	(100)	(4)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 20.000 Euro	(1 027)	(876)	(1 199)	(873)
Pozostałe	(1 139)	(340)	(604)	(312)
Korekty zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	(98)	(98)	0	0
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(131 107)	(67 489)	(119 634)	(58 678)
Efektywna stawka podatkowa	27%	26%	28%	25%

Nota (10c) Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	30.06.2018	31.12.2017
Wycena papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(20 489)	(13 296)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	17 739	20 985
Zyski / (straty) aktuarialne	473	473
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	(2 277)	8 162

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot (Bank) obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Od 1 stycznia 2017 r. funkcjonuje nowa PGK Banku składająca się z: Banku Millennium S.A (podmiot dominujący), Millennium Service Sp. z o.o. oraz Millennium Goodie Sp. z o.o. Niniejsza PGK została utworzona na okres trzech lat: od 1 stycznia 2017 - 31 grudnia 2019.

Postępowania kontrolne Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego Kontroli Skarbowej w Banku Millennium

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 roku Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej (UKS) wszczął postępowanie kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku CIT za 2010 rok. W wyniku przeprowadzonego postępowania wydał w dniu 19 grudnia 2016 r. decyzję, w której zwiększył podatek należny o kwotę 1,7 mln PLN. W dniu 3 stycznia 2017 r. wniesione zostało odwołanie od wydanej decyzji do organu II instancji. W konsekwencji odwołania w dniu 19 maja 2017 roku Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie, w wydanej decyzji uchylił w całości decyzję organu I instancji i przekazał do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. Postanowieniem Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie (dawny UKS) z dnia 25 czerwca 2018 r. termin zakończenia postępowania kontrolnego został wyznaczony na 10 września 2018 r.

W ramach prowadzonego postępowania kontrolnego UKS postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 r. Dyrektor UKS wskazał na możliwość złożenia korekty w zakresie postępowania kontrolnego, uprzednio złożonej deklaracji podatkowej. Bank korzystając z tej możliwości w dniu 1 grudnia 2016 r. złożył korektę CIT-8 za rok 2010 wraz z wyjaśnieniami przyczyn korekty, zawierając w treści wniosek o stwierdzenie nadpłaty. Decyzją z dnia 1 marca 2017 r. Naczelnik II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego umorzył postępowanie w sprawie nadpłaty podatku, stwierdzając, że korekta deklaracji była skuteczna, ale została wyeliminowana z obrotu prawnego decyzją Dyrektora UKS z dnia 19 grudnia 2016 r. W dniu 13 marca 2017 r. Bank odwołał się od tej decyzji do organu II instancji, który w dniu 19 czerwca 2017 r. wydał decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję. W dniu 19 lipca 2017 r. Bank wniósł skargę na tę decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Warszawie. Wyrokiem z dnia 15 maja 2018 r. WSA w Warszawie oddalił skargę Banku. Wyrok nie jest prawomocny - Bank analizuje dalsze kroki w tej sprawie.

Nota (11a) Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2018	31.12.2017
Dłużne papiery wartościowe	1 241 567	338 359
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	1 241 559	338 351
a) bony	0	0
b) obligacje	1 241 559	338 351
Pozostałe papiery wartościowe	8	8
a) notowane	8	8
b) nienotowane	0	0
Instrumenty kapitałowe	123	102
Kwotowane na aktywnym rynku	123	102
a) podmiotów finansowych	0	0
b) podmiotów niefinansowych	123	102
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	6 054	7 784
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	162 264	184 880
Razem:	1 410 008	531 125

Nota (11b) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na 30.06.2018

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(412)	43 910	44 322
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(412)	43 910	44 322
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne	36 424	86 216	49 792
Kontrakty walutowe	10 407	23 328	12 921
Swapy walutowe	32 416	58 620	26 204
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(6 399)	4 268	10 667
Opcje walutowe	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(24 633)	2 128	26 761
Opcje wbudowane w depozyty	(21 501)	0	21 501
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(3 132)	2 128	5 260
4. Opcje na indeksy	26 934	30 010	3 076
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	38 313	162 264	123 951
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		6 054	5 850
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych			106 318

Nota (11c) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na 31.12.2017

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(983)	78 219	79 202
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(983)	78 219	79 202
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne	2 346	61 515	59 169
Kontrakty walutowe	(4 263)	18 777	23 040
Swapy walutowe	12 523	40 856	28 333
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(5 914)	1 882	7 796
Opcje walutowe	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(42 231)	7	42 238
Opcje wbudowane w depozyty	(36 306)	0	36 306
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(5 925)	7	5 932
4. Opcje na indeksy	43 159	45 139	1 980
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	2 291	184 880	182 589
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		7 784	7 522
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych			0

Nota (12) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	30.06.2018	31.12.2017
Dłużne papiery wartościowe	16 941 740	19 016 855
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	15 921 059	12 810 462
a) bony	0	0
b) obligacje	15 921 059	12 810 462
Papiery wartościowe banku centralnego	939 867	6 077 287
a) bony	939 867	6 077 287
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	80 814	129 106
a) notowane	80 814	81 130
b) nienotowane	0	47 976
Udziały i akcje w innych jednostkach	26 209	50 091
Inne instrumenty finansowe	0	0
Razem aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody:	16 967 949	19 066 946

Nota (13a) Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg stanu na 30.06.2018

	Wartość bilansowa
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 153 901
- Przedsiębiorstwa	19 912
- Osoby prywatne	1 133 832
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	157

* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości -76 277 tys. PLN.

W wyniku implementacji nowych zasad w obszarze klasyfikacji instrumentów finansowych w aktywach Grupy wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik i zakwalifikowano w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. Należy zaznaczyć, iż w sektorze bankowym nadal toczy się dyskusja odnośnie sposobu prezentacji takich kredytów; czy właściwy jest model wyceny według wartości godziwej czy według zamortyzowanego kosztu. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny transakcji czyli zarządzanie portfelem nie oparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	45 123 585	3 374 973	2 408 724	(227 461)	(190 625)	(1 387 230)	49 101 966
- Przedsiębiorstwa	14 163 201	1 891 959	784 046	(161 946)	(79 483)	(452 456)	16 145 321
- Osoby prywatne	30 684 793	1 481 562	1 624 678	(65 201)	(111 140)	(934 774)	32 679 918
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	275 591	1 452	0	(314)	(2)	0	276 727

Nota (13b) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2018		31.12.2017
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej *	
Kredyty i pożyczki udzielone	44 269 560	405 764	41 850 883
- podmiotom gospodarczym	10 424 686	0	9 610 098
- klientom indywidualnym	33 568 714	405 764	31 977 162
- jednostkom budżetowym	276 160	0	263 623
Należności z tytułu kart płatniczych	3 154	748 137	763 964
- od podmiotów gospodarczych	353	20 069	20 770
- od klientów indywidualnych	2 801	728 068	743 194
Skupione wierzytelności	235 468	0	259 373
- podmiotów gospodarczych	235 468	0	255 342
- jednostek budżetowych	0	0	4 031
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	12 028	0	10 893
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	6 429	0	5 590
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 125 704	0	5 741 101
Inne	4 265	0	5 028
Odsetki	250 674	0	271 474
Razem:	50 907 282	1 153 901	48 908 306
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 805 316)		(1 497 228)
Razem wartość bilansowa:	49 101 966	1 153 901	47 411 078

* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości -76 277 tys. PLN.

Nota (13c) Jakość portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	30.06.2018	31.12.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	50 907 282	48 908 306
- z rozpoznaną utratą wartości	2 408 724	2 232 666
- bez rozpoznanej utraty wartości	48 498 558	46 675 640
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 805 316)	(1 497 228)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 387 230)	(1 315 256)
- na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(418 086)	(181 972)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	49 101 966	47 411 078

Nota (13d) Podział portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na metodę szacunku utraty wartości

	30.06.2018	31.12.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	50 907 282	48 908 306
- wyceniane indywidualnie	734 322	721 524
- wyceniane portfelowo	50 172 961	48 186 782
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 805 316)	(1 497 228)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(374 651)	(410 445)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(1 430 665)	(1 086 783)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	49 101 966	47 411 078

Nota (13e) Podział portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na rodzaj klientów

	30.06.2018	31.12.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	50 907 282	48 908 306
- korporacyjnym	17 116 248	15 955 226
- indywidualnym	33 791 034	32 953 080
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 805 316)	(1 497 228)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(694 201)	(556 972)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 111 115)	(940 256)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	49 101 966	47 411 078

Nota (13f) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Stan na początek okresu	1 497 228	1 364 913
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	327 434	0
Skorygowany stan na początek okresu	1 824 662	1 364 913
Zmiana w wartości rezerw:	(19 346)	132 315
Odpisy dokonane w okresie	407 336	627 978
Wartości spisane w ciężar odpisów	(130 811)	(105 093)
Odwrocenie odpisów w okresie	(317 827)	(365 600)
Sprzedż wierzytelności	(5 506)	(5 897)
Utworzenie KOIM (*)	12 795	0
Zmiana z tytułu różnic kursowych	14 570	(19 073)
Inne	97	0
Stan na koniec okresu:	1 805 316	1 497 228

(*) Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Nota (14a) Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu wg stanu na 30.06.2018

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	47 467	0	0	(21)	0	0	47 446
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	519 950	0	0	0	0	0	519 950
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	108 847	0	0	0	0	0	108 847

Nota (14b) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	30.06.2018	31.12.2017
Rachunki bieżące	117 231	136 853
Lokaty udzielone	400 853	115 174
Odsetki	1 866	2 178
Razem należności brutto	519 950	254 205
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Razem należności netto	519 950	254 205

Nota (15a) Rachunkowość zabezpieczeń

Na dzień 30.06.2018 Grupa stosowała rachunkowość zabezpieczeń do poniższych relacji:

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennooprocentowych walutowych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennooprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złotowe.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złotowe kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje FX Swap	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złotowe stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako Wynik z pozycji wymiany.

Nota (15b) Rachunkowość zabezpieczeń - Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym

Wartości godziwe	30.06.2018			31.12.2017		
	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem
Kontrakty CIRS	159 595	458 948	(299 353)	825 280	176 845	648 435
Kontrakty IRS	6 709	0	6 709	8 401	8	8 393
Kontrakty FXS	0	47 612	(47 612)	52 199	0	52 199
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	166 304	506 560	(340 256)	885 880	176 853	709 027

Wg stanu na prezentowane powyżej daty nie wystąpiły czynne relacje zabezpieczające wartość godziwą.

Nota (16) Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2018	5 963	8 754	3 988	136	7 944
- Utworzenie odpisów	18	0	0	0	1 345
- Odwrócenie odpisów	(743)	0	0	0	(1 319)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(14)
- Sprzedaż aktywów	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2018	5 238	8 754	3 988	136	7 956

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2017	7 142	9 808	3 988	136	7 145
- Utworzenie odpisów	0	358	0	0	3 795
- Odwrócenie odpisów	(1 016)	(1 412)	0	0	(2 596)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(400)
- Sprzedaż aktywów	(163)	0	0	0	0
Stan na 31.12.2017	5 963	8 754	3 988	136	7 944

Nota (17) Aktywa / Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.06.2018			31.12.2017		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	72 937	(10 906)	62 031	73 799	(4 973)	68 826
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	58 279	(73 021)	(14 742)	7 182	(29 383)	(22 201)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 518	(20 162)	(8 644)	16 766	(28 537)	(11 771)
Odsetki do zapłaceniu/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	21 567	(35 718)	(14 151)	26 513	(33 114)	(6 601)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	6	(50 009)	(50 003)	7	(28 471)	(28 464)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	86 225	(1 379)	84 846	82 892	(1 514)	81 378
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	231 617	0	231 617	163 093	0	163 093
Świadczenia pracownicze	15 235	0	15 235	15 420	0	15 420
Rezerwy na koszty	22 394	0	22 394	19 214	0	19 214
Wycena aktywów z portfela FVOCI, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	18 217	(20 494)	(2 277)	21 463	(13 301)	8 162
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	812	0	812	387	0	387
Pozostałe	1 721	(896)	825	(14)	(876)	(890)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	540 528	(212 585)	327 943	426 722	(140 169)	286 553

Nota (18) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	30.06.2018	31.12.2017
W rachunku bieżącym	98 783	97 235
Depozyty terminowe	400 550	1 293 678
Otrzymane kredyty i pożyczki	665 792	961 079
Odsetki	563	1 139
Razem:	1 165 688	2 353 131

Nota (19) Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	30.06.2018	31.12.2017
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	43 303 180	40 343 597
Rachunki bieżące	28 575 290	25 108 948
Depozyty terminowe	14 569 627	14 993 961
Inne	93 011	176 728
Naliczone odsetki	65 252	63 960
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	13 782 260	14 363 117
Rachunki bieżące	6 496 423	6 710 128
Depozyty terminowe	7 015 797	7 354 951
Inne	254 556	284 150
Naliczone odsetki	15 484	13 888
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 746 039	2 566 541
Rachunki bieżące	1 119 083	1 185 444
Depozyty terminowe	1 622 063	1 346 597
Inne	1 951	32 331
Naliczone odsetki	2 942	2 169
Razem:	59 831 479	57 273 255

Nota (20) Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Stan na początek okresu	1 156 473	1 313 836
Zwiększenia, z tytułu:	112 887	754 779
- emisja obligacji Banku	141	329 434
- emisja obligacji Millennium Leasing	51 500	343 200
- emisja bankowych papierów wartościowych	47 824	52 468
- naliczenie odsetek	13 422	29 677
Zmniejszenia, z tytułu:	(560 467)	(912 142)
- wykup obligacji Banku	(329 521)	(529 076)
- wykup obligacji Millennium Leasing	(166 930)	(266 900)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(50 002)	(84 318)
- wypłata odsetek	(14 014)	(31 848)
Stan na koniec okresu	708 893	1 156 473

Nota (21) Rezerwy

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe		
Stan na początek okresu	46 032	24 782
Utworzenie rezerw	4 940	23 236
Rozwiązanie rezerw	(133)	(1 233)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(3 571)	(753)
Reklasyfikacja	12 158	0
Stan na koniec okresu	59 426	46 032
Udzielone zobowiązania i gwarancje		
Stan na początek okresu	21 720	24 633
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	23 829	0
Skorygowany stan na początek okresu	45 549	24 633
Utworzenie rezerw	45 391	13 771
Rozwiązanie rezerw	(34 517)	(16 577)
Różnice kursowe	266	(107)
Stan na koniec okresu	56 689	21 720
Razem:	116 115	67 752

5. ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji proporcji pomiędzy ryzykiem i zwrotem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, w którym w sposób zintegrowany zarządzane jest ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności oraz operacyjne.

Ryzyko kredytowe

W I półroczu 2018 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym jaki i detalicznym, koncentrowała się na dalszym doskonaleniu polityki kredytowej a także narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na działaniach mających na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych, w szczególności w zakresie stosowanych formularzy oraz wymogów dokumentacyjnych. Grupa dostosowywała również regulacje i procesy kredytowe do zmieniających się warunków prawnych (split payment, RODO). Dokonano także weryfikacji wybranych limitów branżowych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających proces kredytowy.

W segmencie detalicznym Grupa kontynuowała działania z zakresu optymalizacji metodologii, narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym. Zaktualizowane zostały maksymalne akceptowalne poziomy relacji wydatków związanych z obsługą obciążeń kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe w stosunku do dochodu Klienta (DTI). Ponadto ograniczono możliwe dostępne limity kredytowania wyznaczone w ramach modeli behawioralnych Klientom o podwyższonym ryzyku, jednocześnie zapewniając ich dostępność we wszystkich kanałach dystrybucji.

Wszystkie powyższe zmiany miały na celu usprawnienie procesu kredytowego przy jednoczesnym ograniczeniu apetycie na ryzyko.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w I półroczu 2018 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.06.2018		31.12.2017	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	48 039 565	519 950	45 178 599	254 205
Przeterminowane(*), bez rozpoznanej utraty wartości	1 624 030	0	1 497 041	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	49 663 595	519 950	46 675 640	254 205
Z rozpoznaną utratą wartości	2 473 864	0	2 232 666	0
Razem	52 137 459	519 950	48 908 306	254 205
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1 805 316)	0	(1 497 228)	0
Korekta do wartości godziwej(**)	(76 277)	0	0	0
Razem netto	50 255 867	519 950	47 411 078	254 205
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4,74%	0,00%	4,57%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W I półroczu 2018 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe nie uległy zmianie.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, pozostawały w analizowanym okresie średnio na poziomie ok. 19,7 mln PLN (9% limitu) oraz ok. 25,0 mln PLN (12% limitu) na koniec czerwca 2018 roku. Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Grupie w I półroczu 2018 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tyś. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego

	30.06.2018		VaR (1 półrocze 2018)			31.12.2017	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	24 964	12%	19 705	26 194	16 706	17 540	8%
Ryzyko ogólne	23 110	11%	17 806	24 325	14 842	15 666	7%
VaR stopy procentowej	23 112	11%	17 828	24 324	14 902	15 651	7%
Ryzyko kursowe	35	0%	207	3 353	8	97	1%
Efekt dywersyfikacji	0,2%					0,5%	
Ryzyko szczególne	1 854	1%	1 899	2 871	1 854	1 874	1%

W I półroczu 2018 roku całkowite limity ryzyka rynkowego w ujęciu VaR nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej z osobna.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Grupie, otwarte pozycje walutowe w Grupie są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Grupie system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W I półroczu 2018 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej obowiązujących limitów maksymalnych jak również nie przekraczała 2% skonsolidowanych funduszy własnych.

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczenie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i na bazie kwartalnej o wartość ekonomiczną, w szczególności:

- Wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy w wyniku jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych w dół/górę.
- wartość ekonomiczną kapitału, która mierzy teoretyczną zmianę wartości bieżącej netto wszystkich pozycji Grupy na skutek szokowych zmian w równoległym przesunięciu rynkowej krzywej dochodowości w dół/górę, w tym standardowy szok nadzorczy o +/- 200 bps. Tym samym, wyniki wskazują na wrażliwość wartości ekonomicznej Grupy na skutek zmian stóp procentowych,

W I półroczu 2018 r., wyniki powyższych analiz w Księdze Bankowej pozostawały w ramach ustalonych wewnętrznie limitów.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W I półroczu 2018 Grupa wykazała się dobrą pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze oraz wewnętrzne wskaźniki płynności pozostawały znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100%, który obowiązuje w 2018 roku, został spełniony przez Grupę. LCR dla Grupy osiągnął poziom 164% na koniec czerwca 2018 roku (153% na koniec grudnia 2017 roku). Wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany z pozostałymi wewnętrznymi miarami płynności do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej.

W I półroczu 2018 roku Grupa konsekwentnie utrzymywała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten, z uwzględnieniem emisji własnych dla Klientów detalicznych oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu z Klientami, wynosił 83% na koniec czerwca 2018 roku (82% na koniec grudnia 2017). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec czerwca 2018 roku ok. 99%. W ciągu I półroczu 2018 roku, portfel ten nieznacznie spadł z 19,2 miliardów na koniec grudnia 2017 roku (27% aktywów ogółem) do 18,1 miliardów PLN na koniec czerwca 2018 roku (25% aktywów ogółem). Aktywa te charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w I półroczu 2018 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych jak opisano powyżej.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

Pierwsze półrocze 2018 roku było kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W pierwszej połowie 2018 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w listopadzie i grudniu 2017 roku w wysokości 5,53 p.p. (Bank) i 5,41 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 4,15 p.p. (Bank) i 4,06 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika Tier1 oraz 3,10 p.p. (Bank) i 3,03 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika CET1¹;

¹ Zalecenie to zastępuje poprzednie zalecenie z 2016 r.: na poziomie 3,09 p.p. (Bank) i 3,05 p.p. (Grupa) dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), 2,29 p.p. dla Grupy dla Wskaźnika Tier 1 oraz 1,73 p.p. dla Banku i 1,71 p.p. dla Grupy dla Wskaźnika CET1.

- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 1,875%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF²;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Minimalne poziomy współczynników kapitałowych od początku 2018 roku, będące jednocześnie celami/limitami kapitałowymi, przedstawiono w poniższej tabeli. Są to wielkości OCR (łączych wymogów kapitałowych) dla poszczególnych wskaźników.

Minimalne wskaźniki kapitałowe		
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	3,10%	3,03%
<i>TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)</i>	<i>7,60%</i>	<i>7,53%</i>
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
<i>Wymóg połączonego bufora</i>	<i>5,125%</i>	<i>5,125%</i>
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	12,725%	12,655%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	4,15%	4,06%
<i>TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)</i>	<i>10,15%</i>	<i>10,06%</i>
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
<i>Wymóg połączonego bufora</i>	<i>5,125%</i>	<i>5,125%</i>
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	15,275%	15,185%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	5,53%	5,41%
<i>TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)</i>	<i>13,53%</i>	<i>13,41%</i>
Bufor zabezpieczenia kapitału	1,875%	1,875%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	3,00%	3,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
<i>Wymóg połączonego bufora</i>	<i>5,125%</i>	<i>5,125%</i>
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	18,655%	18,535%

² Obecnie toczy się postępowanie dotyczące uchylecia przez KNF decyzji o uznaniu Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu na Bank bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym. Dnia 21.06.2018 r. Komitet Stabilności Finansowej wydał pozytywną opinię dla KNF w powyższym zakresie. Bank do czasu publikacji niniejszego raportu nie otrzymał decyzji w tej sprawie.

Dane w zakresie adekwatności kapitałowej (wymogi w zakresie funduszy własnych oraz regulacyjne współczynniki kapitałowe) przedstawia poniższe zestawienie.

Grupa Banku Millennium - adekwatność kapitałowa (w PLN mln)	30.06.2018 ¹⁾	31.12.2017
Aktywa ważone ryzykiem	34 268,7	32 693,6
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	2 741,5	2 615,5
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 399,0	2 297,7
- z tytułu ryzyka rynkowego	27,9	18,3
- z tytułu ryzyka operacyjnego	310,8	293,4
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,8	6,1
Fundusze własne w tym:	8 009,6	7 190,6
Kapitał podstawowy Tier 1, w tym:	7 309,6	6 548,8
- opłacone instrumenty kapitałowe	1 213,1	1 213,1
- akcje	1 147,5	1 147,5
- uznana część zysku bieżącego	0,0	0,0
- pozostały zysk niepodzielony	5 189,4	4 765,6
- uznana część kapitału z aktualizacji wyceny	85,3	43,4
- korekty regulacyjne	(325,7)	(620,8)
Kapitał Tier II, w tym:	700,0	641,8
- pożyczka podporządkowana	700,0	700,0
- korekty regulacyjne	0,0	(58,2)
Łączny Wskaźnik kapitałowy (TCR)	23,37%	21,99%
Minimalny wymagany poziom	18,535%	18,91%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	+4,835	+3,08
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wsk. T1)	21,33%	20,03%
Minimalny wymagany poziom	15,185%	14,56%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	+6,145	+5,47
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wsk. CET1)	21,33%	20,03%
Minimalny wymagany poziom	12,655%	13,53%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	+8,675	+6,50

1) Współczynniki kapitałowe wyliczone zgodnie z rozwiązaniami przejściowymi łagodzącymi negatywny wpływ wdrożenia standardu MSSF9 na kapitał podstawowy Tier I. Zakładając pełne wdrożenie tego standardu, TCR dla Grupy wyniosłby 23,04%, Wskaźnik T1 i Wskaźnik CET1: 20,99%.

Wskaźniki kapitałowe Grupy w pierwszym półroczu 2018 roku w porównaniu z końcem 2017 roku zwiększyły się - TCR wzrósł o 1,38 p.p., a Wskaźnik CET1 o 1,30 p.p. Najważniejszym powodem poprawy adekwatności kapitałowej było podniesienie funduszy własnych o 11,4%, wynikające głównie z decyzji walnego zgromadzenia akcjonariuszy dotyczącego włączenia do funduszy własnych całości zysku netto za 2017 rok. Jednocześnie wzrost aktywów ważonych ryzykiem był mniejszy - o 4,8%, w relacji do opisanego wzrostu powyżej wzrostu funduszu własnych.

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewolwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego oraz podatku bankowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Począwszy od 1 stycznia 2018 Grupa zmieniła sposób w jaki alokowana jest do segmentów operacyjnych opłata na fundusz restrukturyzacji banków pobierana przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Niniejsza składka uprzednio była prezentowana w pozostałych kosztach operacyjnych, podczas gdy od 2018 roku opłata ta jest ujmowana jako składowa pozostałych kosztów administracyjnych oraz segmentu „Skarb, ALM i Inne” (poprzednio obciążane były wyniki segmentów komercyjnych). Dane porównawcze za I kwartał 2017 zostały odpowiednio skorygowane.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2018 - 30.06.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	590 695	139 534	138 602	868 831
Wynik z tytułu prowizji	253 058	84 366	(837)	336 587
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	33 290	37 821	40 570	111 681
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(8 202)	0	7 374	(828)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(3 023)	1 815	2 041	833
Przychody operacyjne razem	865 818	263 536	187 750	1 317 104
Koszty osobowe	(230 607)	(70 272)	(15 341)	(316 220)
Koszty administracyjne	(210 196)	(32 508)	(46 679)	(289 383)
Amortyzacja	(21 327)	(4 531)	(757)	(26 615)
Koszty operacyjne razem	(462 130)	(107 311)	(62 777)	(632 218)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(59 607)	(38 184)	(24)	(97 815)
Wynik z tytułu modyfikacji	(7 749)	386	0	(7 363)
Wynik operacyjny razem	336 332	118 427	124 949	579 708
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(100 656)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				479 052
Podatek dochodowy				(131 107)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				347 945

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.06.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	35 842 094	14 413 773	0	50 255 867
Zobowiązania wobec klientów	45 429 486	14 279 617	122 376	59 831 479

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2017 - 30.06.2017

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	542 457	130 860	140 940	814 257
Wynik z tytułu prowizji	247 582	77 582	3 471	328 635
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	33 529	32 909	40 519	106 957
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(4 879)	(1 130)	13 939	7 930
Przychody operacyjne razem	818 689	240 221	198 869	1 257 779
Koszty osobowe	(213 235)	(67 205)	(14 514)	(294 954)
Koszty administracyjne	(195 889)	(30 460)	(59 506)	(285 855)
Amortyzacja	(22 219)	(4 041)	(599)	(26 859)
Koszty operacyjne razem	(431 343)	(101 706)	(74 619)	(607 668)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(79 591)	(42 028)	(1 082)	(122 701)
Wynik operacyjny razem	307 755	96 487	123 168	527 410
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(93 680)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				433 730
Podatek dochodowy				(119 634)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				314 096

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2017

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	33 944 580	13 466 498	0	47 411 078
Zobowiązania wobec klientów	42 132 753	14 971 419	169 083	57 273 255

7. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanimi w okresie I półrocza 2018 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanimi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. Transakcje z grupą podmiotu dominującego

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2018	31.12.2017
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 296	263	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	298	1 252	113 057	106 970
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	209	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	13	0

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	20	5	0	0
Prowizji	102	71	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	0	0	(142)	(146)
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	207	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	7	9	0	0
Działania	0	79	239	194

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2018	31.12.2017
Zobowiązania warunkowe	101 080	101 962	0	0
- udzielone	100 345	100 345	0	0
- otrzymane	735	1 617	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	17 293	0	0	0

7.2. Transakcje z osobami zarządzającymi i nadzorującymi Bank

Osoby Zarządzające	30.06.2018	31.12.2017
Limity zadłużenia ogółem	186,0	196,0
- w tym limit niewykorzystany	156,0	144,3
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-

Osoby Nadzorujące	30.06.2018	31.12.2017
Limity zadłużenia ogółem	136,0	163,0
- w tym limit niewykorzystany	128,3	121,6
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie:

Podmiot nr 1, wg stanu na:	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
30.06.2018	27 487	2 000	142	Personalne z Osobą Nadzorującą
31.12.2017	14 436	2 000	158	Personalne z Osobą Nadzorującą

7.3. Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem

Koszty wynagrodzeń (w tym utworzonych rezerw) i korzyści poniesionych przez Bank na rzecz osób zarządzających wyniosły (w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia	Korzyści	RAZEM
1.01-30.06.2018	9 043	812	9 855
1.01-30.06.2017	8 936	996	9 932

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
1.01-30.06.2018	1 016
1.01-30.06.2017	941

7.4. Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za I półrocze 2018	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za I kwartał 2018
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	0
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	0	0
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1 000	1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędrzyś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	0	0
José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w korzystnej dla obu stron transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

- 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);
- 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;
- 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z metody 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z metody 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględni poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marż historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 30 czerwca 2018 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA			
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	519 950	519 807
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (*)	13	49 101 966	47 496 515
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	18	1 165 688	1 167 514
Zobowiązania wobec klientów	19	59 831 479	59 827 489
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	20	708 893	712 283
Zobowiązania podporządkowane		701 800	695 075

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31 grudnia 2017 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA			
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	254 205	254 152
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	13	47 411 078	45 818 564
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	18	2 353 131	2 355 464
Zobowiązania wobec klientów	19	57 273 255	57 270 753
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	20	1 156 473	1 161 524
Zobowiązania podporządkowane		701 971	701 956

8.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.06.2018

	Nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
			Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			130 126	32 138
Instrumenty kapitałowe		123		
Instrumenty dłużne		1 241 567		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat				
Instrumenty kapitałowe				20 439
Instrumenty dłużne				37 005
Kredyty i pożyczki				1 153 901
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		256		25 953
Instrumenty dłużne		16 001 874	939 866	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		166 304	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			94 114	29 837
Pozycje krótkie		106 318		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		506 560	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2017

	Nota	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			139 734	45 146
Instrumenty kapitałowe		102		
Instrumenty dłużne		338 359		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		329	0	29 632
Instrumenty dłużne		12 891 592	6 077 287	47 976
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		885 880	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			138 371	44 218
Pozycje krótkie		0		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		176 853	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.06.2018 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane (prezentowane jako instrument dłużny) VISA Incorporation w ilości 21 493 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank;
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym runku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w I półroczu 2018 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31 grudnia 2017	43 159	(42 231)	29 632	47 976	0
Korekty/reklasyfikacje z tytułu wdrożenia MSSF9	0	0	15 403	(18 344)	1 099 841
Stan na 1 stycznia 2018	43 159	(42 231)	45 035	29 632	1 099 841
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(13 266)	14 990	1 345	0	15 444
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	(2 959)	2 608	11	7 374	38 616
Stan na 30 czerwca 2018	26 934	(24 633)	46 391	37 006	1 153 901

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4., Nota (10)**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.06.2018, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 246,1 mln zł.

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank jest zobowiązany do:

- 1) przesłania informację o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 miliona PLN. Decyzja w sprawie kary nie podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Decyzja Prezesa UOKiK nie jest ostateczna. Bank nie zgadza się z decyzją i złożył odwołanie w ustawowym terminie.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Na dzień 30.06.2018 r. najistotniejszym postępowaniem w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanej, była sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu odpowiednio 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.

W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Po wcześniejszej wymianie pism procesowych, Sąd na pierwszej rozprawie w dniu 10.10.2017 r. rozpoczął postępowanie dowodowe. Na rozprawie w dniu 24.04.2018 r. zostali przesłuchani świadkowie Banku, powód nie zgłosił dalszych wniosków dowodowych, postępowanie dowodowe zostało zakończone. Termin kolejnej rozprawy został wyznaczony na 29.10.2018 r.

Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ S.A. przeciwko Bankowi.

Pozytywne dla Banku rokowania na oddalenie powództwa w toczącym się postępowaniu potwierdza reprezentująca Bank renomowana kancelaria prawna.

Ponadto 19 stycznia 2018 Bank otrzymał pozew First Data SA żądający zapłaty 186,8 mln PLN. First Data żąda udziału w należności jaką Bank otrzymał w związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Powód żądanie swoje opiera na umowie z Bankiem o współpracy w zakresie przyjmowania i rozliczeń operacji przeprowadzonych przy użyciu kart Visa. Bank nie uznaje żądań i wniósł odpowiedź na pozew w terminie określonym prawem.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.06.2018 r., wynosiła 229,6 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne) o łącznej wartości przedmiotu sporu 163,0 mln PLN.

Grupa ocenia, iż ryzyko wystąpienia negatywnych skutków finansowych w przypadku przegrania sporu jest w pełni pokryte wartością utworzonych rezerw na sprawy sporne.

Spory grupowe

W dniu 21.10.2014 r. Bankowi został doręczony pozew grupowy, w którym grupa kredytobiorców Banku reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie dochodzi ustalenia, że Bank ponosi wobec nich odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF. Zdaniem członków grupy, Bank miał nienależnie pobierać od nich zawyżone kwoty tytułem spłaty kredytów. Zgodnie z pozwem, zawyżenie tych kwot miało wynikać ze stosowania niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytów do CHF. Według pozwu liczba członków grupy wynosi ok. 2 300, a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 45,2 mln PLN. Bank nie uznaje roszczeń członków grupy. W dniu 31.12.2014 r. Bank złożył odpowiedź na pozew. W dniu 4.03.2015 r. nowi członkowie przystąpili do pozwu grupowego, a powód rozszerzył powództwo. Zgodnie z twierdzeniami powoda, po rozszerzeniu liczba członków grupy wynosi ok. 3 400 (łącznie z członkami grupy zgłoszonymi w pozwie), a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 81,5 mln PLN (uwzględniając wartość zgłoszoną w pozwie). W dniu 14.05.2015 r. przed Sądem Okręgowym w Warszawie odbyła się rozprawa w przedmiocie dopuszczalności postępowania grupowego. Postanowieniem z dnia 28.05.2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił pozew grupowy stwierdzając, że sprawa nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu grupowym. W dniu 3.07.2015 r. powód złożył zażalenie na to postanowienie, a Sąd Apelacyjny uwzględnił je odmawiając odrzucenia pozwu. Postanowieniem z dnia 31.03.2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek Banku o ustanowienie kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W dniu 6.04.2016 r. Bank złożył zażalenie na to postanowienie; w dniu 13.07.2016 r. zażalenie Banku w tym przedmiocie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny.

W dniu 17.02.2016 r. powód złożył do Sądu Okręgowego pismo z kolejnym rozszerzeniem powództwa o dalszych 1 041 członków grupy. Nowa wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 109,8 mln PLN (uwzględniając wartości wskazane w pozwie oraz w piśmie z dnia 4.03.2015 r.). W dniu 2.08.2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził ogłoszenie w prasie o wszczęciu postępowania grupowego. W związku z wnioskiem Banku o uchylenie tego postanowienia, Sąd zawiesił jego wykonanie, zaś w dniu 8.08.2016 r. wydał postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym. Postanowienie to zostało zaskarżone przez Bank w dniu 31.08.2016 r. W dniu 16.12.2016 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił postanowienie Sądu Okręgowego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym i przekazał wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Na rozprawie w dniu 15.03.2017 r. Sąd Okręgowy wydał postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym. W dniu 18.04.2017 r. Bank złożył zażalenie na powyższe postanowienie. W dniu 30.06.2017 r. Powód złożył do Sądu Okręgowego pismo z kolejnym rozszerzeniem powództwa o dalszych 676 członków grupy. Nowa wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 132,7 mln PLN (uwzględniając wartości wskazane w pozwie oraz poprzednich pismach dotyczących rozszerzenia powództwa z dnia 4.03.2015 r. i 17.02.2016 r.).

W dniu 28.09.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał postanowienie oddalające zażalenie Banku na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15.03.2017 r.; postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym stało się zatem prawomocne. W dniu 20.11.2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził ogłoszenie w dzienniku „Rzeczpospolita” o wszczęciu postępowania grupowego. Powyższe ogłoszenie zostało opublikowane w dniu 23.01.2018 r. Termin dla dalszych kredytobiorców na przystąpienie do postępowania upłynął w dniu 23.04.2018 r.

W ramach ostatniego rozszerzenia powództwa (z dnia 24.04.2018 r.), 382 nowych kredytobiorców zgłosiło przystąpienie do grupy. Uwzględniając wszystkie dotychczasowe rozszerzenia powództwa, łączna liczba zgłoszonych członków grupy wynosi aktualnie ok. 5.400 osób, zaś łączna wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 146 mln PLN. Kolejnym etapem postępowania będzie ustalenie składu grupy. Jak dotąd Sąd Okręgowy w Warszawie nie wyznaczył Bankowi terminu na podniesienie zarzutów co do członkostwa określonych osób w grupie.

W dniu 3.12.2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy, wniesiony przez grupę 454 kredytobiorców reprezentowanych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie, dotyczący ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej: UNWW) przy kredytach hipotecznych indeksowanych do CHF. Powodowie żądają zapłaty kwoty 3,5 mln PLN twierdząc że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym nieważne. Bank złożył w dniu 3.03.2016 r. odpowiedź na pozew, w której zażądał m.in. odrzucenia pozwu. W dniu 13.09.2016 r. odbyła się pierwsza rozprawa, podczas której sąd wydał postanowienie o przyjęciu sprawy do rozpoznania w postępowaniu grupowym. W dniu 16.02.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie Banku. Postanowienie o przyjęciu sprawy do rozpoznania w postępowaniu grupowym jest więc prawomocne. Postanowieniem z dnia 30.03.2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek Banku o zobowiązanie Powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W dniu 10.04.2017 r. Bank wniósł zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie na postanowienie o oddaleniu wniosku o złożenie kaucji. Postanowieniem z dnia 13.09.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie Banku na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30.03.2017 r. o oddaleniu wniosku o złożenie kaucji. Postanowienie jest prawomocne. W dniu 28 grudnia 2017 r., na podstawie postanowienia z dnia 10.10.2017 r., Sąd Okręgowy w Warszawie dokonał ogłoszenia o wszczęciu postępowania grupowego w dzienniku „Rzeczpospolita”, wyznaczając tym samym termin 3 miesięcy na złożenie przez zainteresowanych oświadczeń o przystąpieniu do grupy. W wykonaniu tego postanowienia reprezentant grupy złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie zaktualizowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 709 osób wraz z rozszerzeniem powództwa, domagając się w nim zapłaty kwoty nieco ponad 5 mln PLN.

POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	30.06.2018	31.12.2017
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	9 467 100	9 166 626
Zobowiązania udzielone:	9 174 162	9 121 526
- finansowe	7 857 205	7 899 290
- gwarancyjne	1 316 957	1 222 236
Zobowiązania otrzymane:	292 938	45 100
- finansowe	0	0
- gwarancyjne	292 938	45 100

10. INFORMACJE DODATKOWE

10.1. Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 30.06.2018 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0119	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 424
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	506
3.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	umowa pożyczki	72 000	72 932
4.	Obligacje skarbowe WZ0119	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	311 000	314 405
5.	Bony pieniężne NBP_060718	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	29 700	29 695
6.	Bony pieniężne NBP_060718	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	15 500	15 497
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	2 714	2 714
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	381 634	381 634
RAZEM				943 148	948 907

Na dzień 31.12.2017 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0119	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 537
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	506
3.	Obligacje skarbowe WZ0119	utrzymywanie i sprzedaż	umowa pożyczki	120 000	121 418
4.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	umowa pożyczki	503 000	509 298
5.	Obligacje skarbowe WZ0119	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	325 000	328 842
6.	Bony pieniężne NBP_050118	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty składki BFG - fundusz gwarancyjny	18 000	17 998
7.	Bony pieniężne NBP_050118	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty składki BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji	15 500	15 498
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
9.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	3 377	3 377
10.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	115 173	115 173
RAZEM				1 230 650	1 243 747

10.2. Dywidenda za rok 2017

W listopadzie 2017 r. KNF wydał zalecenie w sprawie polityki dywidendowej banków, w którym wyznaczył następujące dodatkowe bufony dla wypłaty dywidendy (ponad minimum wymagane dla TCR): +1,5% w celu wypłaty 50%; dodatkowo 0,625% (pełny bufor zabezpieczający 2,5%) w celu wypłaty 75%; + dodatkowy bufor „stress test add-on” (3,47% dla Banku/Grupy) w celu wypłaty 100%. KNF utrzymał także dodatkowe kryteria dla banków z portfelami walutowych kredytów hipotecznych (K1, odnoszący się do udziału hipotek walutowych w całym portfelu kredytowym oraz K2, biorący pod uwagę udział w tych kredytach walutowych kredytów udzielonych w latach 2007-2008).

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, w zależności od zaleceń nadzorczych. Wysokie współczynniki kapitałowe Banku (na koniec 2017) umożliwiłyby wypłatę w wysokości 75%, gdyby nie dodatkowe kryteria K1/K2. Stąd też Zarząd Banku zarekomendował zatrzymanie całości zysku netto za rok 2017 w funduszach własnych. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 26 marca 2018 r., dokonało podziału zysku wypracowanego w 2017 roku w taki sposób, że zysk ten został zatrzymany w Banku poprzez przeznaczenie go w całości na kapitał rezerwowy.

10.3. Zysk na akcję

Zysk na jedną akcję za I półrocze 2018 r. (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,29 zł.

10.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.

Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 26 marca 2018 roku.

Dane na dzień przekazania raportu Grupy za I półrocze 2018

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	108 963 373	8,98	108 963 373	8,98
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	65 984 000	5,44	65 984 000	5,44

Dane na dzień przekazania raportu Grupy za I kwartał 2018

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	108 963 373	8,98	108 963 373	8,98
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	65 984 000	5,44	65 984 000	5,44

10.5. Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji

W I półroczu 2018 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 czerwca 2018 r. byłaby znacząca.

10.6. Sezonowość i cykliczność działań

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.7. Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu

Na dzień 30.06.2018 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych

W dniu 2 sierpnia 2016 r. trafił do Sejmu prezydencki projekt ustawy o pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 r. do 26 sierpnia 2011 r. (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki.

W dniu 2 sierpnia 2017 r. do Sejmu trafił nowy projekt prezydencki, który dotyczy zmian w ustawie o Wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyty mieszkaniowe. W dniu 13 października 2017 r. w Sejmie odbyło się pierwsze czytanie ustawy i projekt został skierowany do komisji sejmowej. Projekt ten zakłada modyfikację działającego Funduszu Wsparcia Kredytobiorców poprzez wyodrębnienie dwóch Funduszy: Funduszu Wspierającego oraz Funduszu Restrukturyzacyjnego. W zakresie Funduszu Wspierającego projekt ustawy zmierza do zwiększenia dostępności środków z funduszu poprzez: złagodzenie kryteriów jakie musi spełnić kredytobiorca starający się o wsparcie, zwiększenia maksymalnej kwoty wsparcia, wydłużenia okresu na jaki udzielane jest wsparcie, umorzeniu części udzielonego wsparcia pod warunkiem terminowej spłaty do funduszu. Fundusz Restrukturyzacyjny ma służyć przewalutowaniu walutowych kredytów hipotecznych na PLN. Projekt ustawy zawiera bardzo generalne uregulowania i nie precyzuje kryteriów kwalifikujących do takiego przewalutowania ani jego zasad.

Kwartalne wpłaty do nowego Funduszu Restrukturyzacyjnego dokonane przez kredytodawców mają nie przekraczać równowartości portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych i stopy 0,5%. Maksymalne koszty dla całego sektora, szacowane przez KNF, wynoszą do 2,8 mld PLN w pierwszym roku działania Funduszu Restrukturyzacyjnego. Zgodnie z projektem ustawy, KNF może wydać zalecenie dla kredytodawców określające zasady dobrowolnej konwersji wierzytelności podlegających restrukturyzacji z uwzględnieniem stabilności systemu finansowego i skutecznego wykorzystania środków finansowych Funduszu Restrukturyzacyjnego.

Łącznie z opisanymi powyżej projektami, w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały cztery projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu proponowanych regulacji na sektor bankowy i Grupę. Jednakże o ile któryś z projektów zostanie wdrożony i stanie się obowiązkowy do wykonania przez banki, może to doprowadzić do znacznego obniżenia rentowności Grupy oraz jej pozycji kapitałowej.

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym w czerwcu 2018 r. Bank złożył do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego "Millennium Bank Hipoteczny" z siedzibą w Warszawie, którego jedynym udziałowcem będzie Bank Millennium. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
25.07.2018	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	
25.07.2018	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	
25.07.2018	Wojciech Haase	Członek Zarządu	
25.07.2018	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	
25.07.2018	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	
25.07.2018	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	

II. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 R.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp i Zasady rachunkowości	63
1.1.	MSSF 9 „Instrumenty finansowe”	63
1.2.	MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”	72
2.	Jednostkowe dane finansowe (Bank)	73
3.	Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych	80
4.	Zestawienie transakcji z podmiotami powiązanymi	84
5.	Wartość godziwa	87
5.1.	Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	87
5.2.	Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	88
6.	Informacje dodatkowe	90
6.1.	Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych	90
6.2.	Zobowiązania pozabilansowe	90

1. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2017 r.

Zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania są zgodne z wymogami MSR34 oraz zasadami stosowanymi przy opracowaniu jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 2018 MSSF9 oraz MSSF15, których opis został przedstawiony poniżej. Na mocy zapisów MSSF9 Bank podjął decyzję o nie przekształcaniu danych porównawczych za okresy sprawozdawcze zakończone przed 1 stycznia 2018.

Dodatkowo, począwszy od roku 2018 Bank zmienił sposób w jaki prezentowana jest w Rachunku zysków i strat opłata na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków pobierana przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny co zostało opisane pod Notą (8) Koszty administracyjne w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.

Zasady rachunkowości mające zastosowanie dla danych porównawczych zostały opisane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2017 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2018 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 25 lipca 2018 r.

1.1. MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej - MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpił istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Bank w marcu 2016 r. uruchomił projekt wdrożenia MSSF 9, angażujący aktywnie różne jednostki organizacyjne odpowiedzialne za obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz zarządzanie ryzykiem, jak również departamenty biznesowe i informatyczne i konsultantów zewnętrznych.

MSSF 9 wprowadził:

- zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych),
- nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń oraz
- nowe standardy w procesie szacowania utraty wartości aktywów finansowych.

Poniżej przedstawiono opis modeli biznesowych oraz standardów rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych i rachunkowości zabezpieczeń obowiązujących w Banku według MSSF9.

1.1.1. Klasyfikacja aktywów finansowych

Zgodnie z wymogami MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikowane są w momencie ich początkowego ujęcia (i w dniu wdrożenia MSSF9) do jednej z trzech kategorii:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (dalej „AC” - ang. Amortised Cost),
- 2) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVTPL” - ang. Fair Value Through Profit & Loss),
- 3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (dalej „FVTOCI” - ang. Fair Value Through Other Comprehensive Income).

Klasyfikacja instrumentów finansowych do jednej z powyższych kategorii przeprowadzana jest na podstawie:

- 1) Modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi,

Ocena modelu biznesowego polega na ustaleniu, czy składnik aktywów finansowych jest utrzymywany:

- dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu,
- zarówno w celu otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu jak i sprzedaży składnika aktywów finansowych lub
- w innych celach biznesowych.

- 2) Testu charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi (Test SPPI - ang. *Solely Payment of Principal and Interest*).

Test SPPI ma na celu ocenę charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych i w konsekwencji weryfikację, czy:

- warunki umowne powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią tylko i wyłącznie spłatę kapitału i odsetek od tego kapitału,
- kapitał stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania,
- odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Banku i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kapitału pozostającego do spłaty w danym momencie.

1.1.2. Modele Biznesowe Banku

Zgodnie z MSSF 9 sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

- 1) Held To Collect (dalej „HTC”),
- 2) Both Held to Collect and for Sale (dalej „HTC&FS”),
- 3) Inne, np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyka modelu:

- 1) Celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- 2) Sprzedaż ma charakter sporadyczny,
- 3) Co do zasady, najniższe poziomy sprzedaży w porównaniu z pozostałymi modelami (pod względem częstotliwości oraz wolumenu).

Warunki dopuszczające sprzedaż w modelu HTC:

- 1) Niska częstotliwość,
- 2) Niski wolumen,
- 3) Sprzedaż związana z ryzykiem kredytowym (sprzedaż spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej danego aktywa finansowego do poziomu, w którym nie spełnia wymagań polityki inwestycyjnej).

Sprzedaż posiadająca przynajmniej jedną z powyższych cech nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu grupy aktywów do modelu HTC

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Instrumenty przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełnione są kryteria Testu SPPI. W następstwie powyższego objęty wyceną według zamortyzowanego kosztu jest portfel kredytowy Banku (za wyjątkiem kredytów nie spełniających Testu SPPI) oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (portfel obligacji komunalnych), klasyfikowanych uprzednio (według MSR39) jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS), ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Bank do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie.

W wyniku implementacji nowych zasad w obszarze klasyfikacji instrumentów finansowych w aktywach Banku wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa) i zakwalifikowano w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. Należy zaznaczyć, iż w sektorze bankowym nadal toczy się dyskusja odnośnie sposobu prezentacji takich kredytów; czy właściwy jest model wyceny według wartości godziwej czy według zamortyzowanego kosztu. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny transakcji czyli zarządzanie portfelem nie oparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Z drugiej strony, z uwagi na bieżącą specyfikę tego portfela kredytów, różnica pomiędzy jego wartością godziwą a wartością bilansową wyznaczoną metodą zamortyzowanego kosztu jest zaniedbywalna, w związku z tym kwestia ta ma nieistotny wpływ na wynik finansowy i kapitały Banku, skutkuje jedynie zmianą sposobu prezentacji tych ekspozycji w bilansie.

Model Both Held to Collect and for Sale (HTC&FS)

Charakterystyka modelu:

- 1) Integralnymi celami modelu biznesowego są zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi bieżącego zapotrzebowania płynnościowego, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych),
- 2) Poziomy sprzedaży są zazwyczaj wyższe niż w modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&FS są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI).

Model HTC&FS ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny) oraz innych papierów dłużnych klasyfikowanych jako „Dostępne do sprzedaży” (AFS) według MSR39 (za wyjątkiem obligacji komunalnych przeklasyfikowanych do portfela HTC). Oznacza to, iż klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSSF 9.

Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych nie objętych zapisami MSSF9) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych. Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Bank w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat). Na moment wdrożenia MSSF9 Bank desygnował część inwestycji kapitałowych z portfela inwestycji strategicznych co do których nie jest planowana realizacja zysków ze sprzedaży w średnim horyzoncie czasowym do kategorii wyceny według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do pozostałych całkowitych dochodów.

Inne modele

Do tej kategorii modeli zalicza się np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Charakterystyka:

- 1) Model biznesowy nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS.
- 2) Uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału nie jest głównym celem modelu biznesowego (nie spełniony Test SPPI).

Do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:

- 1) Portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów, w szczególności „przeznaczone do obrotu”
- 2) Portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej.

Aktywo finansowe należy uznać za przeznaczone do obrotu, jeśli:

- 1) Zostało nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- 2) W momencie początkowego ujęcia, jest częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
- 3) Jest instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Termin „obrot” oznacza przy tym aktywne i częste zakupy i sprzedaże instrumentów. Cechy te nie stanowią jednak warunku koniecznego, aby zaklasyfikować instrument finansowy jako przeznaczone do obrotu.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modeli innych niż HTC lub HTC&FS są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL).

Model biznesowy inny niż HTC bądź HTC&FS będzie miał zastosowanie do portfeli następujących aktywów finansowych:

- 1) Instrumenty pochodne,
- 2) Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.

Klasyfikacja tych instrumentów nie uległa zmianie po wejściu w życie MSF 9 (wycena do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

1.1.3. Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Ocena spełnienia kryterium Testu SPPI jest przeprowadzana w następujących przypadkach:

- udzielenie kredytu;
- zakup kredytu;
- renegeacja warunków umownych.

Przedmiotem Testu SPPI są warunki umowne kredytów ujętych w bilansie, analizie nie podlegają produkty pozabilansowe.

Test SPPI przeprowadzany jest na etapie projektowania produktu/umowy kredytowej co umożliwia podjęcie decyzji zatwierdzających z uwzględnieniem przyszłego sposobu wyceny ekspozycji.

W ramach Testu SPPI oceniany jest wpływ zmodyfikowanego elementu na przepływy pieniężne wynikające z zawartego kontraktu. Cechy kontraktowe wprowadzające zmienność lub ryzyko przepływów pieniężnych niezwiązane bezpośrednio z przepływami z tytułu spłat odsetek i kapitału mogą zostać ocenione jako niemające wpływu na klasyfikację (spełnienie kryteriów Testu SPPI), jeżeli zostaną określone jako posiadające zaniedbywalny wpływ na klasyfikację (istnienie cechy „de minimis”) lub taki wpływ nie jest zaniedbywalny (brak charakteru „de minimis”) lecz może wystąpić jedynie w wyjątkowo rzadkich przypadkach (istnienie cechy „not genuine”).

W przypadkach, gdy ma miejsce modyfikacja wartości pieniądza w czasie, np. w razie niedopasowania okresu przeszacowania stopy procentowej z tenorem stawki bazowej, w celu weryfikacji spełnienia Testu SPPI Bank przeprowadza ocenę na podstawie Benchmark Testu, czyli porównania instrumentu wynikającego z kontraktu z instrumentem bazowym.

Zawarte w umowie kredytowej klauzule uzależniające wysokość marży odsetkowej od spełnienia określonych kowenantów (np. utrzymywania danego wskaźnika na określonym poziomie) stanowią element modyfikujący wartość kontraktowych przepływów pieniężnych i są przedmiotem analizy pod kątem wpływu na spełnienie kryteriów Testu SPPI.

Aktywa typu non-recourse (produkty, dla których roszczenie Banku jest ograniczone do określonych aktywów dłużnika lub przepływów pieniężnych z określonych aktywów), w szczególności produkty typu „project finance” oraz „object finance” (produkty w których kredytobiorca, najczęściej spółka specjalnego przeznaczenia charakteryzuje się minimalnym poziomem kapitałów własnych, a jedynym składnikiem jego majątku jest kredytowane aktywo), oceniane są przez porównanie wartości zabezpieczenia w stosunku do kwoty kapitału udzielonego kredytu. Identyfikacja odpowiedniego bufora na pokrycie ryzyka zmian wartości zabezpieczenia, powoduje spełnienie warunków Testu.

Negatywny wynik Testu SPPI, implikuje wycenę kredytu do wartości godziwej, powodując odejście od standardowej metody wyceny kredytów wg zamortyzowanego kosztu.

1.1.4. Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Modyfikacje warunków umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania, to m.in.:

- zmiany terminów spłaty całości lub części należności,
- zmiany wysokości rat spłaty należności,
- zmiany oprocentowania lub zaprzestania naliczania odsetek,
- kapitalizacja zaległych lub bieżących odsetek,
- przewalutowanie zadłużenia (o ile możliwość taka nie wynika z pierwotnej umowy),
- ustanowienie, zmiana bądź zniesienie istniejącego zabezpieczenia należności.

Każda tego typu modyfikacja skutkować może koniecznością wyłączenia z bilansu i ponownej klasyfikacji aktywa finansowego uwzględniającej przeprowadzenie Testu SPPI.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji warunków kontraktowych kredytu, Bank przeprowadza ocenę jakościową i ilościową w celu określenia czy daną modyfikację należy uznać za znaczącą i w konsekwencji, wyłączyć oryginalne aktywo finansowe wyłączyć z bilansu i rozpoznać je jako nowe (zmodyfikowane) aktywo według wartości godziwej. Znacząca modyfikacja ma miejsce jeżeli spełnione są następujące warunki:

- co najmniej dwukrotne wydłużenie rezydualnego terminu zapadalności (analizowane na bazie rezydualnego terminu zapadalności w momencie wydłużenia), nie krótsze niż 3 lata i jednocześnie zwiększenie kwoty finansowania,
- konwersja ekspozycji na inną walutę (o ile możliwość konwersji nie była uwzględniana w pierwotnej umowie),
- zmiana wyniku Testu SPPI.

Dodatkowo Bank w ramach backtestingu dokonuje okresowej weryfikacji przyjętych kryteriów znaczącej modyfikacji przyjmując kryterium testu 10% (badając wielkość odchylenia przepływów pieniężnych przed i po modyfikacji kontraktu).

Wynik na znaczącej modyfikacji prezentowany jest w wyniku z tytułu odpisów z tytułu utraty wartości.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają modyfikacji, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów (tzw. nieistotna modyfikacja), Bank dokonuje korekty wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu nieistotnej modyfikacji w wyniku finansowym (w odrębnej pozycji Rachunku zysków strat - „wynik z tytułu modyfikacji”). Korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych stanowi różnica dyskontowanych przepływów pieniężnych przed i po umowie. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych

1.1.5. Utrata wartości

Ogólne założenia modelu

Od 1 stycznia 2018 roku model szacowania utraty wartości oparty został o koncepcję „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. *Expected Credit Loss*, dalej: ECL). Bezpośrednią konsekwencją tej zmiany, jest konieczność liczenia odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględniania prognoz i spodziewanych przyszłych warunków ekonomicznych w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji.

Implementowany model utraty wartości ma zastosowanie do składników aktywów finansowych, zakwalifikowanych zgodnie z postanowieniami MSSF 9, jako aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu lub wg wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zgodnie z MSSF 9, ekspozycje kredytowe klasyfikowane są wg następujących kategorii:

- Koszyk 1 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których szacowana jest 12-miesięczna oczekiwana strata kredytowa,
- Koszyk 2 - ekspozycje bez utraty wartości, w przypadku których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka, dla których szacowana jest oczekiwana strata kredytowa w pozostałym okresie życia aktywa finansowego,
- Koszyk 3 - ekspozycje ze zidentyfikowanymi przesłankami utraty wartości, dla których szacowana jest oczekiwana strata kredytowa w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI (ang. *purchased or originated credit impaired*) które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty są szacowane w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

Aktywa w przypadku których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu początkowego ujęcia w bilansie, klasyfikowane są do Koszyka 2. Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dokonywana jest w oparciu o kryteria jakościowe i ilościowe. Do kryteriów jakościowych zalicza się:

- opóźnienia w spłacie powyżej 30 dni,
- udzielenie udogodnienia klientowi w trudnej sytuacji finansowej,
- nadanie ratingu proceduralnego,
- podjęcie decyzji związanej z redukcją ryzyka, w przypadku klientów korporacyjnych objętych systemem wczesnego ostrzegania,
- zdarzenia wiążące się ze wzrostem ryzyka tzw. „miękkie przestanki” utraty wartości, zidentyfikowane w ramach analizy indywidualnej, obejmującej klientów indywidualnie istotnych.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości dożywotnego PD, wyznaczonej na moment początkowego ujęcia danej ekspozycji w bilansie, do wartości dożywotnego PD wyznaczonej na bieżącą datę raportową. Przekroczenie empirycznie wyznaczonego progu względnej zmiany wartości dożywotnego PD, skutkuje automatycznym przeniesieniem ekspozycji do Koszyka 2. Z kryterium ilościowego wyłączeni są klienci z łącznym zaangażowaniem na poziomie Grupy >10 mln PLN, jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty zależne od Banku.

Uwzględnienie prognoz dotyczących przyszłych warunków ekonomicznych (ang. Forward Looking Information - FLI)

W procesie kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, Grupa wykorzystuje informacje, dotyczące przyszłych zdarzeń makroekonomicznych. Biuro Analiz Makroekonomicznych sporządza trzy scenariusze makroekonomiczne (bazowy, optymistyczny i pesymistyczny) oraz ustala prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się bezpośrednio, bądź pośrednio na szacowane wielkości parametrów, ekspozycji oraz względne zmiany dożywotnych wartości PD.

Ujednolicenie definicji default w Banku

W oparciu o zapisy MSSF 9.5.5.37, z dniem zastosowania nowego Standardu, definicja utraty wartości (impaired) została dostosowana do bardziej konserwatywnej definicji default, wykorzystywanej w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego (w tym metodami IRB). Podstawowa różnica w zapisach obu definicji przed wprowadzeniem zmian związana była z podejściem do kwarantanny dla ekspozycji zrestrukturyzowanych. Podejście stosowane w przypadku definicji default jest bardziej restrykcyjne. Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa stosuje więc jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w obszarze kalkulacji kapitału jak i wyznaczania utraty wartości.

Model PD

Model PD, utworzony na potrzeby kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych bazuje na danych empirycznych, dotyczących kształtowania się 12-sto miesięcznych stóp default, które następnie przy pomocy odpowiednich metod statystyczno-ekonometrycznych, wykorzystywane są do szacowania dożywotnych wartości PD (z uwzględnieniem FLI). Przyjęta w tym celu segmentacja na poziomie klienta, jest spójna z segmentacją stosowaną na potrzeby kalkulacji wymogu kapitałowego. Ponadto do kalkulacji PD, Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych. Wartość parametru PD dla szacowania ECL w horyzoncie 12 miesięcy, odpowiada wartości z modeli IRB (po wyłączeniu narzutów konserwatywności).

Modele LGD

Używane przez Bank w procesie kalkulacji kapitału, modele LGD dla portfela detalicznego, zostały dostosowane do wymagań MSSF 9 w obszarze szacowania utraty wartości. Główne komponenty tych modeli to prawdopodobieństwo uzdrowienia oraz stopa odzysku, szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy pieniężne. Niezbędne dostosowania do standardu MSSF 9 polegają m.in. na wyłączeniu narzutów konserwatywności, kosztów pośrednich, korekty z tytułu spowolnienia gospodarczego. Ponadto zostały zaimplementowane korekty, pozwalające odzwierciedlić bieżącą sytuację gospodarczą oraz wykorzystujące informacje dotyczące przyszłych zdarzeń makroekonomicznych.

W przypadku portfela korporacyjnego opracowany został zupełnie nowy model LGD w pełni spełniający wymagania nowego standardu. Model opiera się na komponencie określającym odzysk sparametryzowany dla głównych typów zabezpieczeń oraz na komponencie określającym stopę odzysku dla części niezabezpieczonej. Wszystkie parametry zostały wyliczone w oparciu o dane historyczne obejmujące zdyskontowane przepływy realizowane przez jednostkę dochodzenia należności gospodarczych.

Model EaD

Wykorzystywany w Grupie model EaD obejmuje kalkulację takich parametrów jak: średnie wykorzystanie limitu (LU), współczynnik konwersji kredytowej (CCF), współczynnik przedpłat, behawioralny czas życia. Segmentacja bazuje na typie klienta (klient detaliczny, korporacyjny, leasingowy) i produktu (produkty z/bez harmonogramu). Jako korektę FLI wykorzystuje się prognozy dotyczące kształtowania się kursów walutowych.

Wpływ na wielkość odpisów

Zwiększenie kwoty odpisów w wyniku zastosowania MSSF 9 było konsekwencją wielu czynników. Do najważniejszych z nich należą:

- Identyfikacja ekspozycji ze znaczącym wzrostem ryzyka (koszyk 2) oraz związana z tym konieczność szacowania odpisów w horyzoncie dożywnym.
- Wydłużenie okresu identyfikacji straty (*ang. Loss Identification Period - LIP*) dla ekspozycji w koszyku 1, do 12 miesięcy. Dotychczas Bank kalkulował parametry PD w oparciu o wyznaczony empirycznie LIP, który dla wszystkich obserwowanych segmentów był krótszy niż 12 miesięcy.
- Ujednoczenie definicji niewykonania zobowiązania w Banku.

1.1.6. Odpisanie

Bank bezpośrednio obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie istnieją uzasadnione przesłanki na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. W efekcie odpisania, składnik aktywów finansowych przestaje w całości lub w części być ujmowany w sprawozdaniu finansowym.

1.1.7. Aktywa POCI

Aktywa POCI („purchased or originated credit-impaired”) to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są przez Bank traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach do momentu zaprzestania ich ujmowania w bilansie i zaliczane do koszyka 3, niezależnie od przyszłych zmian szacunków dotyczących generowanych przez nie przepływów pieniężnych (ewentualnego uzdrowienia aktywa).

Aktywa POCI mogą powstać na 3 różne sposoby, tj.:

- 1) poprzez nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku kupna portfela „złych kredytów”)
- 2) poprzez zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej z nadzieją na jej poprawę w przyszłości)
- 3) poprzez istotną modyfikację kontraktu zaliczanego do koszyka 3 kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, a następnie do ponownego ujęcia w bilansie już jako kontraktu spełniającego definicję POCI.

1.1.8. Zobowiązania finansowe

MSSF 9 nie wprowadził istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, w stosunku do MSR 39 - zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

- 1) zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- 2) pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w AC).

Ponadto zgodnie z MSSF 9 zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

1.1.9. Rachunkowość zabezpieczeń

W oparciu o zapisy MSSF 9 7.2.21 Bank podjął decyzję stanowiącą element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9. Decyzja ta będzie miała zastosowanie do wszystkich relacji zabezpieczających, dla których Bank stosuje i będzie stosował rachunkowość zabezpieczeń w przyszłości.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie miało wpływu na sytuację finansową Banku.

1.1.10. Wpływ wdrożenia MSSF 9 na sytuację finansową Banku

Na mocy zapisów MSSF9 Bank podjął decyzję o nie przekształcaniu danych porównywalnych na skutek wdrożenia zmian z obszaru klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. W efekcie różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikające z wdrożenia MSSF9 zostały ujęte jako korekta kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2018.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na sytuację finansową Banku.

AKTYWA

w tysiącach zł	MSR 39 31.12.2017	Kor. 1	Kor. 2	Kor. 3	Kor. 4	Kor. 5	MSSF 9 01.01.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 080 151	0	0	0	0	0	2 080 151
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	531 452	0	0	0	0	0	531 452
Instrumenty pochodne	193 101	0	0	0	0	0	193 101
Instrumenty kapitałowe	0	0	0	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	338 351	0	0	0	0	0	338 351
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	48 864	0	0	0	0	48 864
Instrumenty kapitałowe	0	48 864	0	0	0	(29 632)	19 232
Instrumenty dłużne	0	0	0	0	0	29 632	29 632
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19 053 103	(19 053 103)	0	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	49 761	(49 761)	0	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	19 003 342	(19 003 342)	0	0	0	0	0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	18 956 263	0	24 904	0	0	18 981 167
Instrumenty kapitałowe	0	897	0	24 904	0	0	25 801
Instrumenty dłużne	0	18 955 366	0	0	0	0	18 955 366
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	47 144 531	0	(264 825)	0	0	0	46 879 706
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	0	0	0	1 099 841	0	1 099 841
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	47 144 531	0	(264 825)	0	(1 099 841)	0	45 779 865
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	254 191	47 976	0	0	0	0	302 167
Instrumenty dłużne	0	47 976	0	0	0	0	47 976
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	254 191	0	0	0	0	0	254 191
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	885 880	0	0	0	0	0	885 880
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	84 349	0	0	0	0	0	84 349
Rzeczowe aktywa trwałe	178 243	0	0	0	0	0	178 243
Wartości niematerialne i prawne	68 287	0	0	0	0	0	68 287
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	191 391	0	47 741	(4 732)	0	0	234 400
Bieżące należności podatkowe	689	0	0	0	0	0	689
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	190 702	0	47 741	(4 732)	0	0	233 711
Pozostałe aktywa	165 456	0	0	0	0	0	165 456
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0	0	0	0
Aktywa razem	70 637 034	0	(217 084)	20 172	0	0	70 440 122

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	MSR 39 31.12.2017	Kor. 1	Kor. 2	Kor. 3	Kor. 4	Kor. 5	MSSF 9 01.01.2018
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	190 257	0	0	0	0	0	190 257
Instrumenty pochodne	190 257	0	0	0	0	0	190 257
Pozycje krótkie	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	61 333 025	0	0	0	0	0	61 333 025
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	2 353 131	0	0	0	0	0	2 353 131
Zobowiązania wobec klientów	57 398 904	0	0	0	0	0	57 398 904
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	879 019	0	0	0	0	0	879 019
Zobowiązania podporządkowane	701 971	0	0	0	0	0	701 971
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	176 853	0	0	0	0	0	176 853
Rezerwy	66 838	0	23 829	0	0	0	90 667
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	45 118	0	0	0	0	0	45 118
Udzielone zobowiązania i gwarancje	21 720	0	23 829	0	0	0	45 549
Zobowiązania podatkowe	11 893	0	0	0	0	0	11 893
Bieżące zobowiązania podatkowe	11 893	0	0	0	0	0	11 893
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0
Inne zobowiązania	1 317 620	0	0	0	0	0	1 317 620
Zobowiązania razem	63 096 486	0	23 829	0	0	0	63 120 315
KAPITAŁ WŁASNY							
Kapitał zakładowy	1 213 117	0	0	0	0	0	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	0	0	0	0	0	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	(35 077)	(5 500)	0	20 172	0	0	(20 405)
Zyski zatrzymane	5 215 267	5 500	(240 913)	0	0	0	4 979 854
Kapitał własny razem	7 540 548	0	(240 913)	20 172	0	0	7 319 807
Zobowiązania i kapitał własny razem	70 637 034	0	(217 084)	20 172	0	0	70 440 122

Kor. 1 - zmiana klasyfikacji aktywów finansowych,
 Kor. 2 - zmiana wartości stanu odpisów i korekt z tytułu ryzyka kredytowego,
 Kor. 3 - wycena akcji i udziałów mniejszościowych,
 Kor. 4 zmiana klasyfikacji portfela mnożnikowego,
 Kor. 5 reklasyfikacja VISA

Zarówno korekta 4 jak i korekta 5 ujęte zostały po raz pierwszy w niniejszym sprawozdaniu finansowym, w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych za rok 2017 i za I kwartał 2018 korekty te nie były nie były uwzględnione. O wprowadzeniu korekty 4 odnośnie sposobu prezentacji portfela mnożnikowego zdecydowała większość sektora bankowego, szerszy opis zagadnienia przedstawiono w punkcie 1.1.2 Modele Biznesowe Banku/Model HTC. Korekta 5 została ujęta ponieważ zgodnie z MSR 32 inwestycja w VISA nie spełnia definicji instrumentu kapitałowego i należy prezentować to zaangażowanie jako instrument dłużny. Ze względu na brak spełnienia testu SPPI (ze względu na cechę rozliczenia poprzez przydzielenie akcji własnych) instrument ten został zaklasyfikowany jako FVTPL. Obydwie wspomniane korekty nie mają wpływu na wysokość kapitałów własnych, dotyczą jedynie sposobu prezentacji instrumentów finansowych w niniejszym sprawozdaniu.

1.1.11. Wpływ implementacji MSSF 9 na wielkość współczynników kapitałowych

Bank oszacował negatywny wpływ implementacji MSSF9 na współczynniki kapitałowe i ocenił je jako niematerialny.

Według stanu na 31/12/2017 r., pełne wdrożenie MSSF9 spowodowałoby spadek Wskaźnika TCR o 23 p.b. z 21,93% na 21,70%, a Wskaźnika Tier 1 o 29 p.b. z 19,92% na 19,63%. Stosując przepisy dotyczące okresów przejściowych, Wskaźnik TCR poprawiłby się o 8 p.b. do 22,01% a Wskaźnik Tier 1 o 4 p.b. do 19,96%.

Bank podjął decyzję o zastosowaniu przepisów dotyczących okresu przejściowego zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2395. Bank poinformowała o tym fakcie odpowiednie Władze Nadzorcze.

1.2. MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. Bank wdrożył n MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczą wszystkich umów skutkujących przychodami. Przychody ujmowanie są w momencie transferu kontroli nad towarami lub usługami świadczonymi na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, ujmowane są oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej alokowane są do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem są aktywowane i rozliczane w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Główne rodzaje przychodów i kosztów Grupy, rozpoznawane zgodnie z MSSF 15 to:

- przychody ze sprzedaży majątku trwałego,
- opłaty początkowe,
- programy lojalnościowe,
- koszty podlegające kapitalizacji.

Ze względu na fakt, że znacząca większość przychodów Banku wynika z działalności regulowanej innymi MSSF (w tym rozpoznawanych w sprawozdaniu finansowym według metody efektywnej stopy procentowej), zastosowanie zmienionego standardu nie ma znaczącego wpływu na sytuację finansową i wyniki Banku.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Wynik z tytułu odsetek	819 993	415 922	764 274	395 771
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	1 182 714	598 649	1 117 635	567 235
w tym Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej	1 126 835	570 154	1 113 139	564 815
Koszty z tytułu odsetek	(362 721)	(182 727)	(353 361)	(171 464)
Wynik z tytułu prowizji	286 198	140 344	274 251	135 332
Przychody z tytułu prowizji	346 936	172 957	323 104	161 294
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(60 738)	(32 613)	(48 853)	(25 962)
Przychody z tytułu dywidend	56 080	2 354	74 324	2 038
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	8 599	5 439	4 181	3 849
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	36 687	19 452	27 276	10 764
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(828)	1 455	0	0
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(9 958)	(4 529)	(8 589)	(4 517)
Wynik z pozycji wymiany	73 621	37 013	80 841	40 987
Pozostałe przychody operacyjne	12 099	3 647	24 781	5 953
Pozostałe koszty operacyjne	(15 169)	(9 465)	(17 725)	(8 590)
Przychody operacyjne	1 267 322	611 632	1 223 614	581 587
Koszty administracyjne	(577 808)	(274 972)	(551 497)	(264 764)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(84 363)	(43 569)	(110 763)	(57 185)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(26)	12	(421)	(191)
Wynik z tytułu modyfikacji	(7 364)	(3 065)	0	0
Amortyzacja	(25 136)	(12 460)	(25 529)	(13 088)
Koszty operacyjne	(694 697)	(334 054)	(688 210)	(335 228)
Wynik na działalności operacyjnej	572 625	277 578	535 404	246 359
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(100 656)	(48 478)	(93 680)	(46 450)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	471 969	229 100	441 724	199 909
Podatek dochodowy	(118 195)	(60 936)	(106 204)	(51 596)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	353 774	168 164	335 520	148 313

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017	1.04.2017 - 30.06.2017
Wynik finansowy po opodatkowaniu	353 774	168 164	335 520	148 313
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	36 904	(20 843)	104 220	27 925
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19 819	(26 576)	73 043	33 725
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	1 604	(230)
Rachunkowość zabezpieczeń	17 085	5 733	29 573	(5 570)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	36 904	(20 843)	104 220	27 925
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(7 012)	3 960	(19 802)	(5 306)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	29 892	(16 883)	84 418	22 619
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	383 666	151 281	419 938	170 932

BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	30.06.2018	31.12.2017
Kasa, środki w Banku Centralnym	2 146 680	2 080 151
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 411 738	531 452
Instrumenty pochodne	170 179	193 101
Instrumenty kapitałowe	0	0
Instrumenty dłużne	1 241 559	338 351
Aktywa finansowe nie przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 444	0
Instrumenty kapitałowe	20 439	0
Instrumenty dłużne	37 005	0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wg stanu na 31 grudnia 2017)	16 954 036	19 053 103
Instrumenty kapitałowe	25 952	49 761
Instrumenty dłużne	16 928 084	19 003 342
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	50 122 410	47 144 531
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 153 901	0
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	48 968 509	47 144 531
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	676 229	254 191
Instrumenty dłużne	47 446	0
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	519 936	254 191
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	108 847	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	166 304	885 880
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsiębiorstwach i w jednostkach stowarzyszonych	84 346	84 349
Rzeczowe aktywa trwałe	182 341	178 243
Wartości niematerialne i prawne	63 969	68 287
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	221 505	191 391
Bieżące należności podatkowe	0	689
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	221 505	190 702
Pozostałe aktywa	151 322	165 456
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0
Aktywa razem	72 238 324	70 637 034

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	30.06.2018	31.12.2017
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	236 119	190 257
Instrumenty pochodne	129 801	190 257
Pozycje krótkie	106 318	0
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	62 360 036	61 333 025
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 078 456	2 353 131
Zobowiązania wobec klientów	59 938 799	57 398 904
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	94 285	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	546 696	879 019
Zobowiązania podporządkowane	701 800	701 971
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	506 560	176 853
Rezerwy	115 201	66 838
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	58 512	45 118
Udzielone zobowiązania i gwarancje	56 689	21 720
Zobowiązania podatkowe	23 417	11 893
Bieżące zobowiązania podatkowe	23 417	11 893
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0
Inne zobowiązania	1 293 518	1 317 620
Zobowiązania razem	64 534 851	63 096 486
KAPITAŁ WŁASNY		
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	9 487	(35 077)
Zyski zatrzymane	5 333 628	5 215 267
Kapitał własny razem	7 703 473	7 540 548
Zobowiązania i kapitał własny razem	72 238 324	70 637 034
Wartość księgową	7 703 473	7 540 548
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)	6,35	6,22

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

01.01.2018 - 30.06.2018 w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na 31.12.2017	7 540 548	1 213 117	1 147 241	(35 077)	648 945	4 566 322
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(220 741)	0	0	14 672	(235 413)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 319 807	1 213 117	1 147 241	(20 405)	413 532	4 566 322
Całkowite dochody za I półrocze 2018 (netto)	383 666	0	0	29 892	353 774	0
wynik finansowy	353 774	0	0	0	353 774	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	16 053	0	0	16 053	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	13 839	0	0	13 839	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(648 945)	648 945
Kapitał własny na koniec okresu	7 703 473	1 213 117	1 147 241	9 487	118 361	5 215 267
01.01.2017 - 31.12.2017 w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 741 504	1 213 117	1 147 241	(185 176)	652 651	3 913 671
Całkowite dochody za rok 2017 (netto)	799 044	0	0	150 099	648 945	0
wynik finansowy	648 945	0	0	0	648 945	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	90 748	0	0	90 748	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	4 201	0	0	4 201	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	56 845	0	0	56 845	0	0
zyski / straty aktuarialne	(1 695)	0	0	(1 695)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(652 651)	652 651
Kapitał własny na koniec okresu	7 540 548	1 213 117	1 147 241	(35 077)	648 945	4 566 322
01.01.2017 - 30.06.2017 w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 741 504	1 213 117	1 147 241	(185 176)	652 651	3 913 671
Całkowite dochody za I półrocze 2017 (netto)	419 938	0	0	84 418	335 520	0
wynik finansowy	335 520	0	0	0	335 520	0
wycena papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	59 165	0	0	59 165	0	0
wycena papierów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 299	0	0	1 299	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	23 954	0	0	23 954	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(652 651)	652 651
Kapitał własny na koniec okresu	7 161 442	1 213 117	1 147 241	(100 758)	335 520	4 566 322

PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Zysk (strata) po opodatkowaniu	353 774	335 520
Korekty razem:	(1 610 637)	417 139
Amortyzacja	25 136	25 529
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	41 002	(73 509)
Przychody z tytułu dywidend	(56 080)	(74 324)
Rezerwy	24 534	(3 185)
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(8 926)	(11 355)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(183 946)	(388 862)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(244 079)	737 116
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(3 241 865)	(363 798)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	(108 847)	25 372
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	375 569	(685 944)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(886 905)	229 318
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2 539 895	1 140 175
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	94 285	0
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(2 464)	(41 663)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	124 457	122 602
Podatek dochodowy zapłacony	(106 361)	(126 313)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(10 657)	(99 248)
Pozostałe pozycje	14 615	5 228
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(1 256 863)	752 659

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Zbycie/nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(24 950)	(1 897)
Zbycie/nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	100 000
Zbycie/nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(2 853 380)	(1 487 114)
Pozostałe wpływy/wydatki inwestycyjne	56 080	74 324
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 822 250)	(1 314 687)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

w tysiącach zł	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2017 - 30.06.2017
Wpływy z działalności finansowej	0	300 000
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	300 000
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(773 053)	(587 462)
Splata kredytów długoterminowych	(423 518)	(48 036)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(329 859)	(529 726)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(19 676)	(9 700)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(773 053)	(287 462)

D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A+B+C)	(4 852 166)	(849 490)
- w tym z tytułu różnic kursowych	9 841	(6 771)
E. Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	8 408 252	5 381 982
F. Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego (D+E)	3 556 086	4 532 492

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.06.2018 r. Bank nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące istotnie wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Banku.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych

W dniu 2 sierpnia 2016 r. trafił do Sejmu prezydencki projekt ustawy o pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 r. do 26 sierpnia 2011 r. (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki.

W dniu 2 sierpnia 2017 r. do Sejmu trafił nowy projekt prezydencki, który dotyczy zmian w ustawie o Wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyty mieszkaniowe. W dniu 13 października 2017 r. w Sejmie odbyło się pierwsze czytanie ustawy i projekt został skierowany do komisji sejmowej. Projekt ten zakłada modyfikację działającego Funduszu Wsparcia Kredytobiorców poprzez wyodrębnienie dwóch Funduszy: Funduszu Wspierającego oraz Funduszu Restrukturyzacyjnego. W zakresie Funduszu Wspierającego projekt ustawy zmierza do zwiększenia dostępności środków z funduszu poprzez: złagodzenie kryteriów jakie musi spełnić kredytobiorca starający się o wsparcie, zwiększenia maksymalnej kwoty wsparcia, wydłużenia okresu na jaki udzielane jest wsparcie, umorzeniu części udzielonego wsparcia pod warunkiem terminowej spłaty do funduszu. Fundusz Restrukturyzacyjny ma służyć przewalutowaniu walutowych kredytów hipotecznych na PLN. Projekt ustawy zawiera bardzo generalne uregulowania i nie precyzuje kryteriów kwalifikujących do takiego przewalutowania ani jego zasad.

Kwartalne wpłaty do nowego Funduszu Restrukturyzacyjnego dokonane przez kredytodawców mają nie przekraczać równowartości portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych i stopy 0,5%. Maksymalne koszty dla całego sektora, szacowane przez KNF, wynoszą do 2,8 mld PLN w pierwszym roku działania Funduszu Restrukturyzacyjnego. Zgodnie z projektem ustawy, KNF może wydać zalecenie dla kredytodawców określające zasady dobrowolnej konwersji wierzytelności podlegających restrukturyzacji z uwzględnieniem stabilności systemu finansowego i skutecznego wykorzystania środków finansowych Funduszu Restrukturyzacyjnego.

Łącznie z opisanymi powyżej projektami, w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały cztery projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu proponowanych regulacji na sektor bankowy i Bank. Jednakże o ile któryś z projektów zostanie wdrożony i stanie się obowiązkowy do wykonania przez banki, może to doprowadzić do znacznego obniżenia rentowności Banku oraz jego pozycji kapitałowej.

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym w czerwcu 2018 r. Bank złożył do Komisji Nadzoru Finansowego wnioski o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego "Millennium Bank Hipoteczny" z siedzibą w Warszawie, którego jedynym udziałowcem będzie Bank Millennium. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 30.06.2017
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(74 214)	(113 295)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(313 068)	(290 882)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	238 348	177 353
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	412	234
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	94	0
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	725	662
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	(18)	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	743	662
Z tytułu odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Utworzenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(10 874)	1 870
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(45 391)	(11 638)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	34 517	13 508
Razem:	(84 363)	(110 763)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Stan na początek okresu	1 362 016	1 235 790
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	300 350	0
Skorygowany stan na początek okresu	1 662 366	1 235 790
Zmiana w wartości rezerw:	(26 712)	126 226
Odpisy dokonane w okresie	313 068	490 802
Wartości spisane w ciężar odpisów	(122 459)	(86 172)
Odwrócenie odpisów w okresie	(238 348)	(254 342)
Sprzedaż wierzytelności	(5 506)	(5 897)
Utworzenie KOIM(*)	12 795	0
Zmiana z tytułu różnic kursowych	13 640	(18 165)
Inne	98	0
Stan na koniec okresu:	1 635 654	1 362 016

(*) Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2018	5 963	7 600	8 733	0	7 872
- Utworzenie odpisów	18	0	0	0	1 345
- Odwrócenie odpisów	(743)	0	0	0	(1 319)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(9)
- Sprzedaż aktywów	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2018	5 238	7 600	8 733	0	7 889

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2017	7 142	7 600	9 787	0	7 105
- Utworzenie odpisów	0	0	358	0	3 763
- Odwrócenie odpisów	(1 016)	0	(1 412)	0	(2 596)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(400)
- Sprzedaż aktywów	(163)	0	0	0	0
Stan na 31.12.2017	5 963	7 600	8 733	0	7 872

Utworzenie, zwiększenie, wykorzystanie i rozwiązanie rezerw

	01.01.2018 - 30.06.2018	01.01.2017 - 31.12.2017
Nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe		
Stan na początek okresu	45 118	23 988
Utworzenie rezerw	4 940	23 116
Rozwiązanie rezerw	(133)	(1 233)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(3 571)	(753)
Inne / reklasyfikacja	12 158	0
Stan na koniec okresu	58 512	45 118
Udzielone zobowiązania i gwarancje		
Stan na początek okresu	21 720	24 633
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	23 829	0
Skorygowany stan na początek okresu	45 549	24 633
Utworzenie rezerw	45 391	13 771
Rozwiązanie rezerw	(34 517)	(16 577)
Różnice kursowe	266	(107)
Stan na koniec okresu	56 689	21 720
Razem:	115 201	66 838

Aktywa / Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.06.2018		31.12.2017			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 738	0	1 738	4 012	0	4 012
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	48 936	(73 016)	(24 080)	6 275	(29 383)	(23 108)
Niezrealizowane należności / zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 518	(20 162)	(8 644)	16 766	(28 537)	(11 771)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	20 574	(35 713)	(15 139)	25 479	(33 022)	(7 543)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(49 600)	(49 600)	0	(28 062)	(28 062)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	86 225	0	86 225	82 892	0	82 892
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	194 711	0	194 711	133 150	0	133 150
Świadczenia pracownicze	14 183	0	14 183	14 349	0	14 349
Rezerwy na koszty	20 213	0	20 213	16 883	0	16 883
Wycena aktywów z portfela FVOCI, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	18 216	(20 441)	(2 225)	21 462	(13 234)	8 228
Pozostałe	4 190	(67)	4 123	1 764	(92)	1 672
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	420 504	(198 999)	221 505	323 032	(132 330)	190 702

4. ZESTAWIENIE TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w okresie 1.01-30.06.2018 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.,
- MILLENNIUM TFI S.A.,
- MB FINANCE AB,
- MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.06.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	1 296	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 821 527	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	84 346	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 862	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	53 579	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	298	113 057
Zobowiązania wobec klientów	229 695	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	427	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	209	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	93 607	0	13
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	87 434	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	263	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 340 461	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	84 349	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	441	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	76 859	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	1 252	106 970
Zobowiązania wobec klientów	294 732	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	900	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	146	0	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	99 050	0	33
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	89 041	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.06.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	55 160	20	0
Prowizji	31 234	102	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 658	0	0
Dywidend	53 858	0	0
Pozostałe operacyjne netto	1 858	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	1 185	0	(142)
Prowizji	4	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	207	0
Pozostałe operacyjne netto	0	7	0
Działania	43 619	0	239

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.06.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	44 449	5	0
Prowizji	27 576	71	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	33	0	0
Dywidend	72 001	0	0
Pozostałe operacyjne netto	1 985	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	7 190	0	(146)
Prowizji	8	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	9	0
Działania	43 602	0	194

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.06.2018

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	502 767	101 080	0
- udzielone	499 730	100 345	0
- otrzymane	3 037	735	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	202 101	17 293	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	37 884	101 962	0
- udzielone	35 101	100 345	0
- otrzymane	2 783	1 617	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	73 784	0	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

30.06.2018	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA		
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	519 936	519 793
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (*)	48 968 509	47 363 230
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków	1 078 456	1 080 282
Zobowiązania wobec klientów	59 938 799	59 934 809
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	546 696	548 114
Zobowiązania podporządkowane	701 800	695 075

(*) Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

31.12.2017	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA		
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	254 191	254 138
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	47 144 531	45 551 004
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków	2 353 131	2 355 464
Zobowiązania wobec klientów	57 398 904	57 396 402
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	879 019	882 732
Zobowiązania podporządkowane	701 971	701 956

5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.06.2018

	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		131 988	32 138
Instrumenty dłużne	1 241 559		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe			20 439
Instrumenty dłużne			37 005
Kredyty i pożyczki			1 153 901
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			25 952
Instrumenty dłużne	15 988 218	939 866	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		166 304	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		94 114	29 837
Pozycje krótkie	106 318		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		506 560	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2017

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		140 171	45 146
Instrumenty dłużne	338 351		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			29 632
Instrumenty dłużne	12 878 079	6 077 287	47 976
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		885 880	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		138 516	44 218
Pozycje krótkie	0		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		176 853	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w I półroczu 2018 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31 grudnia 2017	43 159	(42 231)	29 632	47 976	0
Korekty/reklasyfikacje z tytułu wdrożenia MSSF9	0	0	15 403	(18 344)	1 099 841
Stan na 1 stycznia 2018	43 159	(42 231)	45 035	29 632	1 099 841
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(13 266)	14 990	1 345	0	15 444
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	(2 959)	2 608	11	7 374	38 616
Stan na 30 czerwca 2018	26 934	(24 633)	46 391	37 006	1 153 901

6. INFORMACJE DODATKOWE

6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych

W trakcie 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2018 roku łączne zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych zmniejszyły się o 332,3 mln PLN. Zmniejszenie stanu spowodowane było w głównej mierze wykupem (zgodnie z terminami kontraktowymi) obligacji BKMO serii N o wartości nominalnej 300 mln PLN oraz obligacji BKMO serii U o wartości nominalnej 30 mln PLN. Pozostała niewielka część zmniejszenia wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych wynikała ze zmiany stanu Bankowych Papierów Wartościowych (BPW).

6.2. Zobowiązania pozabilansowe

Struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.06.2018	31.12.2017
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	9 969 867	9 204 511
Zobowiązania udzielone:	9 673 893	9 156 628
- finansowe	7 858 654	7 900 674
- gwarancyjne	1 815 239	1 255 954
Zobowiązania otrzymane:	295 975	47 883
- finansowe	0	0
- gwarancyjne	295 975	47 883

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
25.07.2018	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	
25.07.2018	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	
25.07.2018	Wojciech Haase	Członek Zarządu	
25.07.2018	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	
25.07.2018	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	
25.07.2018	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	